...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

...УРЯТ ҮНЭН

...ПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...№ 18 (9772) | 1962 оной январиин 21, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...МЯНГАН ХУРЬГА НЭГЭШЬЕ ...АГҮЙГӨӨР АБАЖА ТҮЛЖҮҮЛХЭ

☆

А. ЖЕЛТЫЙ,
Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо

☆ ☆

Бурядай республи-...хи колхоз, совхозуу-...ын гол һалбаринуу-... хонин ажал байһа-...дэшье мэдээжэ. Юуб ...ансахан һүүлэй 2—3 ...ршада аймагуудта-...ыдөө абтаһан мяха-...роцентнь хониной мя-...но. Тиихэдэ колхоз, ...та бүхыдөө оруулаг-... доходой аяар 55 ... хонин ажалһаа аб-...на бшуу.

... хамта һүүлэй үедэ ...рэгые эрид олошо-...химда сэнтэй ноохо, ...р абаха хэрэгтэмнай ...ад тойбо татажа ... дутагдалнууд, шиид-... асуудалнууд бии ...арин үнгэрэгшэ жэл-... колхоз, совхозууд-... жэжэ отара, брига-... томодхожо, ажахын ... оруулха, бүхы эхэ ...үбэлдөө, жэлэй түрүүшын кварталда хурьга-...олохо талаар хэдэ ...хала хэмжээ-ябуул-... бэелүүлээ. Энээнэй ... хонидой тоо толгойе ...олошоруулха, хониной ...ho элбэг ехээр, нэн ...гаргаша багатайгаар ...олохо арга олгогдо-

...ликымнай хонишод ...ундаа, намартаа бү-...онидоо, бэеэ хүсэһэн ...ээ оролдосотой һай-...улжа, хүсэ шадалы-... абхуулаад, **гол тү-...т, сентябрь соо бул-...скусственна аргаар ... һэн. Тиигээд мүнөө ...рүүшын кварталда ...гаһаа үсөөн бэшэ ...ажа, гарза хоролто-... түлжүүлхэ зорилго ... байна гээшэ.** Энээ-...мжалтатайгаар бэе-... шадаа һаа, 16—18 ... доошо бэшэ тонно ...тарган мяха абаха ...ди. Харин нёдондо ... 12 мянган тонно ...мяхан абтаһан бай-...шэлэн Эхэ орондоо ...о эрхим шанартай ...жэ шадахамнай лаб-...на нёдондонойхидо ... хонин һүрэгнай 17—...нтээр олошорхо юм.

... январиин түрүүшын ... аймагуудтамнай хо-... түрэжэ, хамта 70 га-...ан үбэлэй эртын хурь-...ад байна. Жэшээлхэ-...ахан Хориин аймагта ... хурьган абтаад, һай-...жүүлэгдэнэ. Мүн Зэ-...агай хонишод 6 мян-...га, Кяхтын, Мухаршэ-...ичурын болон бусад ... аймагуудай колхоз, ...д 4—5 мянган хурьга ... Эдэ үдэрнүүдтэ Зэ-...агай Ленинэй нэрэм-...лхоздо нүхэд Пашин-ский, Пагбаев гэгшэдэй даадаг ажахын тоосоондо ороһон бригаданuудта шэнэ түл үдэр һүнигүй абтажа байна. Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой хонишон Гороховский, Хориин аймагай Үдын совхозой бэрхэ хонишон нүхэр Лубсанова, Бичурын аймагай Охин-Булагай совхозой түрүү хонишон Дайндоров болон бусадай даадаг бригаданuудта үдэр бүри 20—50 хүрэтэр хурьгад абтана.

Байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн хонишодой харюусалгатай шанга уялгын хуби заяан мүнөө, январиин янгинама хүйтэн үдэрнүүдтэ шиидхэгдэжэ байна. Тиигэжэ хониной тарган мяха, эрхим шанартай ноохо ехээр абаха уялгамнай гансал энээнһээ сүм дулдыдаха гэжэ хэндэшье мэдээжэ.

Тиимэһээ аймагуудай партийна, советскэ органууд, колхозой правлени, совхозой дирекцинүүдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй урда тон ехэ, харюусалгатай зорилго табигдана гээшэ. Хонишодой ажал хүдэлмэрие бүхэли сүүдхэ соо зүбөөр эмхидхэжэ, нарай хурьгадые үдэр һүнигүй ханалгатай һайнаар абаад, оролдосотойгоор харууһалан түлжүүлхэ асуудал партиин райкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, мүн колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинуудай үдэр бүриин анхаралда байха ёһотой. Томодхогдожо шэнээр эмхидхэгдээд, түрүүшынхеэ түл абажа байһан дүй дүршэл багатай хонишодой зарим бригаданuудта элдэб бэрхэшээлнүүд ушарна. Илангаяа энэ шанга хүйтэн соогуур ёһоор дулаалагдаа, заһагдаагүй, муу байрада хурьгадаа абажа, эхэтэйнь суг сакман болгон түлжүүлхэ баатай болоһон хонишод зарим газарта бии.

Эхэ хонидые, нарай хурьгадые зүбөөр уһалха, эдеэлүүлхэ, харууһалха талааршье дутагдалнууд эндэ тэндэ үзэгдэнэ. Тиимэ бэрхэшээлдэ ороһон хонишодой бригаданuудта зооветмэргэжэлтэдые эльгээжэ, мүн дүй дүршэл ехэтэй аад, элдэб шалтагаанһаа хүдэлөөгүй байһан хуушанай хонишодые тэндэ урижа абаашаха, хүдэлгэхэ шухала. Тиимэ хүнүүд өөһэдынгөө һайн һайхан сэдьхэлээр хүдэлжэ, баян дүй дүршэлөөрөө хонишодто сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ ха юм. Энээн тушаа ажахынуудай партийна эхин организацинууд нилээд ехэ эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци, тэндэхи партийна эхин организацинууд хонишодой бригада бүхэнэй байдалые һайн мэдэжэ, тэндэ ажалынь ямараар ябанаб, юугээр дуталданаб, ядалданаб, ямар туһаламжа хэрэгтэйб гэжэ үдэр бүри һонирхожо байха ёһотой. Нарай хурьгадые сакман болгожо түлжүүлхэдээ, тэдэнние элдэб үбшэ хамшагһаа һэргылхын тула эртээнһээ бүхы шухала хэрэгтэй хэмжээ-ябуулгануудые абаха тушаа зооветмэргэжэлтэд ехэхэн харюусалгатай. Илангаяа һая түрэһэн эхэ хонидто, хурьгадта һайн шанартай, витамин элбэгтэй тэжээл зүбөөр эдюулхэ тухай гол анхарал хандуулха болоно.

Абтаһан бүхы хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула хонишодой бригада бүхэн хонидойнгоо олооро түрэхэ үедэ ажалаа бүхэли сүүдхэ соо зүбөөр эмхидхэжэ, хоорондоо хэлсээд, ээлжээгээр эдеэлхэ, амарха сагаа зохидоор тааруулан тогтоохо зэргэтэй. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хонишодойнгоо ажаһуудалай асуудалнуудта саг үргэлжэ анхарал хандуулагдажа байха, тэдэндэ байра дээрэнь хэрэгтэй эд бараа абаашажа худалдаха, хаһа саг соонь шэнэ газетэ, журнал асаржа үгэхэ шухала. Мүн отара, бригада бүхэнние ойрын сагта радиотой болгохо хэрэгтэй.

Имагтал хонидой түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлжэ шадаа һаа, республикынгаа хонин ажалые эрид хүгжөөжэ, мяха, ноохо ехээр абаха долоон жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлэй хараа түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ байһамнай элитэ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Бурядай АССР-эй һунгуулиин комиссиие баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха тухай Дүримэй» 39, 40, 41-дэхи статьянуудай үндэһөөр, Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Бурядай АССР-эй һунгуулиин комиссиие ниитын организацинуудай, ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Шевченко** Владимир Илларионович — профессиональна союзуудай Бурядай областной Соведһээ,

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Бадиева** Серафима Бадмаевна—Улан-Удэ городой № 1 интернат-һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Һунгуулиин комиссиин секретарь **Эрдыниев** Даши Ринчиндоржиевич—Бурядай областной коммунистическэ организациһаа,

Һунгуулиин комиссиин гэшүүд:

Атутова Ульяна Родионовна—Улан-Удэ городой городской инфекционно больницын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Балкова Толла Михайловна—Бурядай хүдөө ажахын институдай студентнүүд болон багшанарһаа,

Борисова Агрипина Афанасьевна—Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхозой гэшүүдһээ,

Будажабэ Федор Тогочеевич — Арми, Авиаци болон Флодто (ДОСААФ) туһалха һайн дуранай бүлгэмэй республиканска комитедһээ,

Зябликова Мария Мироновна—Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удэ станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Кусраев Харитон Дмитриевич—Сэлэнгын аймагай Гусиноозерско шахтоуправлениин нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профессиональна союзай организациһаа,

Ланский Владимир Алексеевич—Прибайкальска аймагай загаһа баридаг Гремячинска участогай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Митыпов Цыремпил Цыдыпович—Улан-Удэ городой советскэ районой коммунистическэ организациһаа,

Третьякова Агафья Ефимовна—Кабанскын аймагай «Кабанский» совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Цыремпилон Авиона Бадмаевна—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Бурядай областной организациһаа.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. СУЕТИН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй байшан. 1962 оной январиин 20.

ЭМХИТЭЙГЭЭР АБТАНА

Заиграйн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Карп Вишняков, Георгий Шитин, Содном Цыденов гэгшэдэй даадаг отаранuудта хамтадаа 400 гаран хурьган абтаа. Шэнэ түл нэгэшье гарзагүй түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон Дугаржап Эрдынеевэй бригада 107 хурьга, Жамьян Базаровай даадаг бригадынхид 68 хурьга абаа.

М. Гатапов.

Гадаадын байдалһаа

ҺҮҮЛШЫН МЭДЭЭСЭЛ

А. И. Микоянай аяншалга тухай

БАМАКО, январиин 19. ТАСС-эй корреспондент С. Серебрянников мэдээсэнэ: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. И. Микоян республика соогуур аяншалаад, Малиин ниислэл үсэгэлдэр ерэбэ.

А. И. Микоян провинциин удха шанарые гүнзэгыгөөр мэдэжэ абаба гээд малиинхид хэлэнэ. Тэндэ абар табар модотой, һолоомон хушалтатай, дээшээ шобойжо гараһан оройтой, элһээр, шабараар хэһэн түхэрэн гэрнүүд, арзагар адаалхай шэлбэһэтэй модод бии. Зебу гэдэг ан амитад бэлшэжэ ябадаг юм. Энэмнай тропик шадарай орон гээшэ. Эндэхи хүн зоной тон шухала хэрэгтэй юумэниинь уһан болоно.

...Автомашинанууд хойно хойноһоо һубарилдан зуралзанад: советскэ, малийска делегаци аяншалжа ябана гээшэ. Түрүүшын машинада А. И. Микоян, юстициин хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй министр Жан-Мари Коне гэгшэ Малиин Республикын президентын түлөөлэгшэ боложо, совет ехэ айлшанаа үдэшэнэ.

Харгын хажууда оршодог Уолодо һууринай ажабайдалтай А. И. Микоян танилсаха хүсэлтэй байгаа. Тиигэжэ тэндэ А. И. Микоян хүреэд, һууринай старостын бүлын гэшүүдтэй, ажахытайнь һайса танилсаба. Староста Факоле Траоре гэгшын гэр бүлынхидэй хайшан гэжэ ажаһуудаг, хаана эдеэлдэг, ямар юумэ эдидэг, ямар налогуудые түлэдэг, хэды шэнээн газар элдүүрилдэг, ямар тэжээмэл шубуудтай байһан тухайдань нүхэр Микоян һонирхожо һураба. Совет айлшанда бүгэдэ һонирхолтой. Ямар ургаса абтадаг бэ, Африкада хайшаа түхэлэй хубсаһа үмдэдэг бэ гэхэ мэтые нүхэр Микоян һонирхобо.

Юрын хүн, ажалшан тухай ехэ анхарал табидаг байһанаа А. И. Микоян иигэжэ харуулба. Шэнэ Малиие байгуулагшадай юрын нэгэ түлөөлэгшэ хайшан гэжэ ажаһуунаб, ямар һанал бодолтой ябанаб гээд тодорхойлхо зорилго табигдаһан байна.

А. И. Микоян һуурин соогуур ябажа, тэндэхи ажаһуугшадые хани ёһоор амаршалаа. Баруун оронуудай нэгэшье политическэ ажал-ябуулагша энээгүүр ябаагүй бшуу. Зүгөөр Африкын арадуудта «хани ёһоор хандадаг» тухайгаа тэдэнэр шашалдаха аргагүй дуратай.

Маниока таридаг газарые нүхэр Микоян ошожо хараа.

Сегу районой хилэ шадар ябахадань тэндэхи районой губернатор Бомбукту Кулибали, Сегу городой мэрэй орлогшо Алиуне Киссоко, Малиин национальна суглаанай депутадууд А. И. Микояниие угтаба.

Сегу хадаа Бамбара гэдэг үндэһэ яһатанай корольнуудай ажаһуудаг үни урда сагай ниислэл юм. Эндэ А. И. Микояниие айхабтар хани халуунаар угтаһан байна. Совет ба Малиин гүрэнүүдэй тугуудаар город шэмэглэгдэнхэй. Бэеэ даанхай байдалтай болоһоной тэмдэг болохо газараар А. И. Микоянай ябахада хүхюутэй баяртай малиинхид—эхэнэрнүүд, эрэшүүл, үхибүүд суглараад байба. «Советскэ Союз мандаха болтогой!», «Мали мандаха болтогой!» гэжэ угтажа байһан хүн зон хашхаралдаба. Үйлсэнүүдтэ хатар, наадан болобо, хүгжэм, дуунай аялга зэдэлбэ.

Сегу город Малиин Республикын хоёрдохи ехэ хотонь болоно. Эндэ 35 мянган хүн ажаһуудаг. Энэ хото Солбол Малиин түүхэтэй, илангаяа Франциин колонизаторнуудта эсэргүү национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түүхэтэй нягта холбоотой. Гадна тэндэ гол түлэб газарай ажал, мал ажал эрхилдэг.

А. И. Микоян Сегу хотоһоо гаража ябахадаа тэндэхи модошо дархан Траоре гэгшэтэй хөөрэлдэбэ. Сегугэй юрын хүнүүд олоороо нүхэр Микояниие тойроо, хани ёһоор гар гараа айлшантаяа барилсаха гэжэ оролдоно.

БАМАКО, январиин 19. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. И. Микоян Малиин Республикада аяншалгаяа дүүргэзд, самоледоор Мароккын ниислэл Рабат ошобо.

РАБАТ, январиин 19. (ТАСС). Король Хасан II гэгшын уряалаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. И. Микоян гүрэнэй хэрэгээр мүнөөдэр Марокко ерэбэ.

А. И. Микоянай Марроко ерэһэн тухай тэндэхи газетэнүүд ехэ анхарал табина. Тэдэ газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта нүхэр Микоянай портрет, тэрэнэй ажабайдал, мүн орон дотор тэрэнэй аяншалха программа тухай мэдээсэлнүүдые гаргаба.

Эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин ...далнуудаар зарлагдаһан зүблөөн дүүрэбэ

... обкомуудай, крайкомуудай, союзна рес...удай компартинуудай ЦК-гэй партийна орга...һагые даагшанарай КПСС-эй Центральна ... гурбан үдэр үргэлжэлһэн зүблөөн январиин ...рэбэ. Москвагай, Ленинградай горкомуудай ... органуудай таһагые даагшанар, партиин ... горкомуудай, райкомуудай эмхидхэлэй таһа...нар мүн лэ зүблөөндэ хабаадалсаа.

... иимэ элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ: ...-партийна хүдэлмэрие саашадань нари...айжаруулгаар партийна организацинуудай ... зорилгонууд тухай КПСС-эй XXII съездын ...» (элидхэлшэнь КПСС-эй ЦК-гэй союзна ...нуудай партийна органуудай таһа... В. Н. Титов); «Кадрнуудтай хэхэ хү...хай КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэри...ргэхэ талаар партийна органуудай таһа...лгонууд» (КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи ...органуудай таһагые даагша М. А. Полехин); ... хүдэлмэридэ олониитые бүри үргэнөөр ха...тухай XXII съездын заабаринууд» (КПСС-эй ...юзна республиканuудай партийна органуу...дай даагшын нэгэдэхи орлогшо П. Ф. Пигалев). ... түүхэтэ XXII съездын шиидхэбэринүүдые ... замда партийна организацинуудай түйла...ршэлые зүблөөндэ хабаадагшад бүхы тала...лэбэ. Тиигэжэ бии байгаа дутагдалнууд шүүмжэлэгдээ, һүүлэй үедэ дэлгэрһэн эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин шэнэ формонуудые зүбшэн хэлсэһэн байха юм. Кадрнуудые тодорхойлон олохо, ажал хүдэлмэридэ тааруугаар табиха, тэдэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ асуудалнууд зүблөөшэдэй гол анхаралда табигданхай байба. Мүн ажал хүдэлмэриин ямараар бэелүүлэгдэжэ байһаниие хинан шалгаха, партийна хүдэлмэридэ ниитэ олониие үргэнөөр хабаадуулха асуудалнууд тодорхойгоор хэлсэгдээ.

КПСС-эй МГК-гэй партийна органуудай таһагые даагша Н. А. Кузнецов, Украинын КП-гэй ЦК-гэй партийна органуудай таһагые даагша И. И. Вивдыченко, КПСС-эй Ленинградай горкомой—Н. Н. Попов, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй — С. А. Пилотович, Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй—В. К. Севрюков, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй—И. П. Бурмистров, партиин Воронежско обкомой—Н. И. Павленко, Москва городой партиин Куйбышевска райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша П. И. Шлыкова болон бусад партийна организацинуудай ябуулдаг һонирхолтой дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо З. Т. Сердюк, ВЦСПС-эй секретарь А. А. Булгаков, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь С. П. Павлов, хамтадаа 26 хүн зүблөөндэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Эрхүүгэй һунгуулиин Окружной комиссиие баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Дүримэй» 47-дохи, 48-дахи, 49-дэхи статьянуудай үндэһөөр, РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Эрхүүгэй һунгуулиин Окружной комиссиин бүридэлые ниитын организацинуудай, ажалшадай бүлгэмүүдэй эдэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ — **Меркурьев** Сергей Александрович — Эрхүүгэй областной коммунистическэ организациһаа.

Һургуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Юшкова** Римма Ивановна — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Красноярска хизаарай организациһаа.

Һунгуулиин комиссиин секретарь **Тупицын** Петр Николаевич — соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Эрхүүгэй областной организациһаа.

Һунгуулиин комиссиин гэшүүд:

Ангаскиева Аюша Жамняновна — Бурядай АССР-эй Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой гэшүүдэй зүгһөө,

Бильдуев Доржи Ошорович — Бурядай АССР-эй Железнодорожно районой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай зүгһөө,

Большакова Раиса Васильевна — Красноярска хизаарай Рыбинскэ районой «Большевик» колхозой гэшүүдэй зүгһөө,

Забалуев Генрих Михайлович — профессиональна союзуудай Читын областной соведһээ,

Кравченко Галина Сергеевна — Читын областиин Петровско-Забайкальска металлургическа заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай зүгһөө,

Кузьмин Ариан Ильич — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Яхадай филиалай эрдэмтэдэй, хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Кыдай Екатерина Балдановна — Тувын АССР-эй Тандинска районой коммунистическэ организациһаа,

Ревтов Владимир Иванович — Эрхүүгэй областиин Братска гидроэлектростанциин барилгын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай зүгһөө.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ОРГАНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1962 оной январиин 19.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Союзай Соведтэ һунгаха Улан-Удын городской һунгуулиин Окружной комиссиие баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха тухай Дүримэй» 43, 44, 45-дахи статьянуудай үндэһөөр, Союзай Соведтэ һунгаха Улан-Удын городской һунгуулиин Окружной комиссие ниитын организацинуудай ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Макеев** Олег Владимирович — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Белоногая** Мария Филипповна — Улан-Удын нарин сэмбын фабрикын текстильнэ болон хүнгэн промышленностиин хүдэлмэришэдэй профессиональна союзай организациһаа,

Һунгуулиин комиссиин секретарь **Дондуков** Цыретор Цыренович—Улан-Удэ городой коммунистическэ организациһаа.

Һунгуулиин комиссиин гэшүүд:

Арсаланов Абида Арсаланович — Бурядай Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Бакина Зинаида Васильевна—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Улан-Удэ городой организациһаа,

Беляков Николай Петрович—Арми, Авиаци болон Флодто (ДОСААФ) туһалха һайн дуранай бүлгэмэй республиканска комитедһээ,

Бронникова Надежда Александровна — Бурядай хүдөө ажахын институдай һуралсалай-туршалгын ажахын хүдөөгэй ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профессиональна союзай организациһаа,

Ваганов Александр Филиппович — Закаменай аймагай Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай «Первомайский» руднигай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Дерновая Галина Михайловна — Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Зырянова Агафья Даниловна — Түнхэнэй аймагай «Саянский» совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Цыремпилова Гомбо-Сурун Гончиковна — Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүдһээ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. СУЕТИН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной январиин 20.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Союзай Соведтэ һунгаха Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин Окружной комиссиие баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха тухай Дүримэй» 43, 44, 45-дахи статьянуудай үндэһөөр Союзай Соведтэ һунгаха Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин Окружной комиссие ниитын организацинуудай, ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Деренченко** Раиса Яковлевна—Барилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай областной организациһаа.

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Дамбаев** Гурдарма Эрдынеевич—Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдһээ;

Һунгуулиин комиссиин секретарь **Маслов** Константин Ефимович—Бурядай областной коммунистическэ организациһаа.

Һунгуулиин комиссиин гэшүүд:

Агванова Дари Бодиевна—Яруунын аймагай Исингын совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Баяртуев Цыренжап Лунженович—Хориин аймагай Анаагай совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Ванжилов Доржи Гармажапович—Кяхтын аймагай «Кяхтинский» совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Гуржапова Александра Дагбаевна—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Сэлэнгын районой организациһаа,

Кобылкина Вера Алексеевна—Байкало-Кударын аймагай «Шергинский» совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Литвинцева Зинаида Федотовна—Бичурын аймагай «Бичурский» совхозой хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профессиональна союзай организациһаа,

Мизерный Павел Игнатьевич—Заиграйн аймагай Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Цыбиков Цырен Очирович—Мухаршэбэрэй аймагай соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай организациһаа.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. СУЕТИН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной январиин 20.

Сэлэнгын аймагай Оронгын хүдөөгэй библиотекые даагша Сима Борисовна Цыренова ном тараалгаар, нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэлгээр «Известия» газетын соносхоhон бүхэсоюзна мүрысөөндэ түрүүлэн гаража, тусхай дипломоор шагнагдаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Цыренова «Улаан Оронго» колхозой мэдээжэ хонишон нүхэр Д. Бимбаевай отарада ерээд, номуудые үгэжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр В. Х. Берзиние Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Түрэhөөр жара наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын элүүрые сахиха эмхи зургаануудта үни удаан, hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө республикын онкологическа диспансерай методическа таhагые даагша нүхэр Берзин Владимир Христофоровичые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **М. ЗАВГОРОДНЯЯ.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

Улан-Удэ хото, Совэдүүдэй байшан. 1962 оной январиин 18.

hУНГАЛТА Т... ХӨӨРЭЛДӨ...

Партиингаа шэнэ Программа болон түүхэтэ XXII съездын материалнуудые нютагайнгаа ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулхын тула «Комсомольский» совхозой (Яруна) агитколлектив горьтойхон хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Совхозой партком агитаторнуудай хүдэлмэреэр hонирхожо, саг үргэлжэ туhалжа байдаг. hарадаа 2 дахин семинар үнгэргэнэ. «КПСС-эй XXII съездын дүнгүүд болон агитаторнуудай урда табигдаhан зорилгонууд» гэжэ темээр hонирхолтой семинар hаяхан болоо hэн.

Илангаяа агитаторнууд Г. Бочарова, В. Хамаганов, Г. Дугаров, Д. Дагбаев болон бусадай хүдэлмэрие магтамаар. Тэдэнэй хөөрэлдөөе ажалшад угаа hонирхон шагнадаг.

Холын отара, ферма болон бригадануудта ажаhуудаг зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха даабари агитаторнууд О. Батомункуев, М. Гынденов, Н. Бадмаева, Р. Щёки-

СУУТА АНГУУШАН

Иннокентий Нилович Зверев жараяа шахабашье, үшөөл хүнгэн сарюун зандаа. Тэрэ Түнхэнэй кооперативно-олзоборилгын ажахын ангуушан болоhоор үнихэнэй. Тиимэл тула жэл бүри ой тайгаhаа ехэхэн олзотой бусадаг. Энэшье үбэлэй агнууриин үедэ суута ангуушан 8 булга, 100 гаран хэрмэ болон бусад ангуудые барижа тушааба. Энэмнай үшөө 5 булга, 50-hаа доошо бэшэ хэрмэ барижа тушааха социалис уялгатай.

Д. Колманов.

„ПРАВДА" ГАЗЕТЫН ЭМХИДХЭГДЭhЭЭР ТАБИН ЖЭЛ ГҮЙСЭhЭНЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

МОСКВА, январиин 17. (ТАСС). «Правда» газетын табин жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригадын нэрэ зэргэ абахын түлөө тэмсэлые Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводой токарьнуудай коммунистическэ ажалай коллектив үүсхэбэ. Токарьнуудай тус коллективые Альберт Кубарев хүтэлбэрилнэ. Электромашинануудые бүтээн гаргадаг предприятинуудай коллективүүд сооhоо энэ бригада түрүүлэн хүдэлмэришэн бүхэнэй дэлхэй дээрэ эгээ бүтээсэтэйгээр ажаллахатэмсэл үүсхэhэн байха юм. «Правда» газетын ойн хүндэлэлдэ бригадын гэшүүн бүхэн хүдэлмэришэн - бэшэгшын хэдэг ажал эдэбхитэйгээр ябуулха гэжэ шиидэбэ.

«За боевые темпы» гэжэ заводой газетын хүдэлмэридэ 1000 гаран хүдэлмэришэд-бэшэгшэд хабаадалсана.

ПОЛИТИЧЕСКЭ hУРАЛСАЛ

ҮЙЛЭДБЭРИИНГӨӨ ЗОРИЛГОНУУДТАЙ ХОЛБОН...

Кяхтын трикотажна фабрикын партийна организаци энэ жэлдэ коммунистнууд болон партийнабэшэ хүдэлмэришэдэй hуралсалые урдынхиhаа hайнаар эмхидхээ. КПСС-эй XXII съездын документнүүдые шудалха 12 кружок эмхидхэгдээд, 350 гаран хүн (эдэнэй 206-ниинь партийнабэшэ хүдэлмэришэд) hуража байна.

Съездын материалнуудые тайлбарилан ойлгуулхын тулада кружогой хэшээлhээ гадна, суглаа хэхэ, лекци уншаха, теоретическэ конференци үнгэргэхэ, коммунис ажалай ударнигуудтай уулзалга эмхидхэхэ гэхэ мэтэ олон янзын онол аргануудхэрэглэгдэнэ.

Олохон пропагандистнар (нүхэд Гончаров, Самотой, Пеленягин, Мазанова болон бусад) хэшээлдээ hайнаар бэлдэдэг, съездын шиидхэбэринүүдые цехүүдэйнгээ зорилгонуудтай холбон тайлбарилха гэжэ оролдодог байна. Жэшээлхэдэ, пропагандист И. Ф. Гончаровой кружогто hурадаг котельнэ цехын хүдэлмэришэд «Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха» гэhэн темэ үзэхэдээ, 7500 түхэригэй арьбалалта хэхэ уралан нарижуулгын 28 дурадхал оруулаа. Энэ цех хүдэлмэришэдэйнгөө улас түрын болбосоролой улам дээшэлhэнэй ашаар урдынхиhаа hайнаар ажалладаг болоод, мүнөө коммунис нэрэ зэргын түлөө мүрысэжэ байнхай.

Мүн пропагандист Н. С. Самотойн кружогойхид (нэхэлгын цех) коллективэйнгээ ажал хэрэгтэйнь хэшээлээ нягтаар холбожо, hонирхолтой hайнаар үнгэргэнэ. hурагшадынь түрүүшээр өөhэдөө бэлдэдэг, удаа тээнь бултадаа хабаадажа хөөрэлдэдэг юм.

«Өөhэдынгөө ажалаар коммунизмын илалта ойротуулая» гэhэн теоретическэ конференцидэ хабаадагшад үйлэдбэрээ улам нарижуулан hайжаруулха зорилготой олон дурадхал оруулhан байна. Түхеэрэлгэнүүдээ бүри hайнаар ашаглажа, хоёр хүниие ондоо ажалда оруулха гэhэн дурадхал бодото дээрээ бэелүүлэгдээ.

Пропагандистнар Пеленягин, Мазанова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг кружогуудта (оёдолой цех) hурагшадай эдэбхи үүсхэл ехэ, социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Тус цехынхид түсэбhөө гадуур 360 мянган хэhэг дотор хубсаhа, 75 мянган хэhэг трикотажна гадар хубсаhа нэхэжэ гаргаа. Энэнь 130 мянган түхэригэй сэнтэй.

Кружогуудай hурагшад КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалhанай үндэhөөр нийтын хэрэгтэ, үйлэдбэридэ бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг, үүсхэл ехээр гаргадаг болоо. Фабрикын коллектив бүхы дээрээ коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. Эндэхи 98 хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударник болонхой. Фабрикын жэлэйнь түсэб бүхы дээрээ 110,9 процент, тэрэ тоодо дотор хубсаhанай талаар —138 процент, гадар хубсаhанай талаар—230 процент дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэ 11 процентээр дээшэлhэн, продукциин өөрынь үнэ сэн горьтойгоор химдарhан байха юм. Тиигээд түсэбhөө гадуур 151 мянган түхэригэй трикотажна хубсаhа хунар оёжо гаргагдаа.

Гэхэ зуура съездын шиидхэбэринүүдые шудалха талаар горьтойхон дутуу дунданууд бии. Зарим кружогуудай хэшээл hониигүйгөөр, эдэбхи багатайгаар үнгэргэгдэнэ.

Заримдаа (ээрэлгын цехтэ —пропагандистнарынь нүхэд Знаменская, Глухарева) хэшээлэй таhалдаhан ушар тохёолдоо. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй семинар (пропагандистнь нүхэр Лапко) дутуу дундануудаар олон.

Фабрикын партийна организаци кружогуудай хүдэлмэрие дутамагаар хүтэлбэрилдэг, пропагандистнуудта эрилтэ багаар табидаг байна. Ойрын сагта тодорхой хэмжээ абажа, кружогуудай хүдэлмэрие эрид hайжаруулха шухала.

В. Ванчиков.

hУРГАХЫН ТУЛАДА hУРАХА ХЭРЭГТЭЙ

Эхэ оронойнгоо саашанхи хүгжэлтые тодорхойлhон зам шэнэ Программа дотор эли тодоор заагаатай. Коммунис ёhоор ажалладаг, ажаhуудаг хүнүүдые хүмүүжүүлэн болбосоруулха гээшэ гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Тиимэhээ манай № 23 hургуулиин партийна организаци энэ хэрэгтэ онсо анхарал табижа, коммунис хүмүүжүүлгын семинар эмхидхээ.

КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалжа эхилэнхэйбди. Эндээ шухала шухала асуудалнуудые хэлсэхээр хараалагдаа. Семинарта хабаадагшадай олонхинь комсомолшууд, залуушуул юм. Коммунизмын шэнэ түхэлэй хүнүүд ямар шэнжэ шанартай байхаб, ямар ёhо гуримтай, заншалтай байха ёhотойб гэжэ эдэнэр hонирходог байна. Тиимэhээ «Коммунизмын үедэ ажаhуухаар бэлэн гүш?» гэhэн хөөрэлдөөндэ бэлдэжэ байнабди. Анна Васильевна Иванова, Мария Филатовна Васильева, Любовь Ивановна Варкова, Валентина Мазур болон бусад семинарай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Семинар дээрээ hайса хөөрэлдэжэ тоб байса ойлгоhон темээрээ ажалшадай дунда лекци, элидхэл хэдэг болонхой. Семинартамнай hурадаг багша Ю. Н. Антушева «Дэлхэйн картын дэргэдэ» гэhэн лекци уншаа. Тиихэдээ колониин дарлалтаhаа мултаржа байhан арадууд тухай, Ази, Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүд тушаа hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэhэн байна. Багша Ш. Н. Томин уласхоорондын байдалаар Онохойн совхоздо лекци уншаба.

Лекци, элидхэл хэхэдээ, хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө «Хилын саана» гэжэ журнал хэрэглэдэгбди. Тэрээн соо hонин hонин материалнууд тунхаглагдаhан байдаг.

Саашадаа гэр бүлынхидэй недели үнгэргэдэг болохомнай. Манай семинарта hурадаг багшанар энэ неделиин үедэ КПСС-эй XXII съездын материалаар элидхэл, хөөрэлдөө хэхэ юм.

Манай семинарта КПСС-эй XXII съездын делегадууд —республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. У. Модогоев, Бурядай арадай ажахын соведэй түрүүлэгшэ А. В. Давыдов үгэ хэлээ hэн.

Саашадаа хэшээлээ бүри hонирхолтойгоор, хүнэй ухаан бодолдо оромоор үнгэргэхэ гэжэ оролдонобди. Энээнтэй хамта мартын 18-да болохоёо байгаа hунгалтада бэлэдхэлсэнэбди.

Т. Шангаев,
коммунис хүмүүжүүлгын семинарай хүтэлбэрилэгшэ.
Улан-Удэ

ЗОРИhОНДОО ХҮРЭХЭ

Шэнэ түл абалгаар Байгалай совхозой хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ ахалагша хонишон Афанасий Котовой даадаг ажахын тоосоондо орохон бригадынхид эрхимлэжэ ябаhаар. Эдэнэр үсөөхэн үдэр соо 100 гаран хурьга абаад, бултыень бүрин бүтэн томо болгожо байнхай.

Үдын совхозой хонишон Д-Х. Лубсановагай бригадынхидай үүсхэлые дэмжэн, эдэнэр бүхы 1400 эхэ хониhоо 1400-hаа үсөөн бэшэ хурьга абажа, hайнаар түлжүүлхэ гэжэ шиидэнхэй. Зорилгоёо бэелүүлхэ арга боломжошье гүйсэд бии. Үбhэ тэжээл элбэг. Байра байдалынь яhала hайн.

П. Фомин.

АМЖАЛТА ТҮЙЛАХЫН АРГА НҮХЭСЭЛ

Эгээл бага гаргаша гаргажа, общественын аша туhада эгээл ехэ үрэ дүн туйлаха гээшэ ажахын байгуулалтын зайлуулагдашагүй хуули ёhон мүн гэжэ КПСС-эй Программа дотор хэлэгдэнэ. ...Үнэ сэнгүүд гээшэ ажалай нийтын гаргашануудые улам бүри тодорхойлхо, үйлэдбэриин ба эд товарай эрьесын гаргашануудые тэхэрюулхэ, таатай зохидоор ажаллажа байhан предприяти бүхэндэ элитэ ашаг олзо үгэхэ зэргэтэй.

Тиимэ hэн тулань предприяти бүхэнэй коллектив үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа өөрынь үные химдаруулхын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха болоно. Юуб гэхэдэ, продукциин өөрынь үнэ гээшэ али нэгэ предприятиин эд бараа үйлэдбэрилхэдөө хүдэлмэришэнэй хүсэ, түүхэй эд, электрын элшэ хүсэн гэхэ мэтын бүхы гаргашые мүнгэн дээрэ харуулдаг гол показатель мүн.

Али нэгэ продукци үйлэдбэрилгэдэ мүнгэ зөөри, ажал хэр багаар гаргашалагданаб, тэрэл зэргээрээ өөрынь үнэ химда байха зэргэтэй. Химда өөрынь үнэ сэнтэй продукци гаргадаг предприяти бүхэнэй гүрэндэ оруулдаг олзо доходынь улам ехээр дээшэлхэ байна. Бүхыдөө продукциин өөрынь үные химдаруулга хадаа социалис нөөсые дээшэлүүлхэ гол арга боломжонуудай нэгэн болоно. Продукциинь өөрынь үные химдаруулгын удха шанарые ойлгохын тула нэн түрүүн энэ аргаар нөөсэлэгдэhэн мүнгэ зөөриин ямар юумэндэ гаргашалагдадаг байhаниие мэдэхэ хэрэгтэй.

Хамагай түрүүн гүрэнэй бүхы предприятинуудай үйлэдбэриин олзо доходhоо нөөсэлэгдэhэн мүнгэн зөөри шэнэ фабрика, заводуудые, электростанцинуудые барилгада, наука, техникэ хүгжөөлгэдэ hомологдоно. Эдэ бүгэдэмнай КПСС-эй XXII съездээр хараалагдаhан коммунизмын материально-техническэ база байгуулга болоно бшуу. Энээнhээ уламжалан бүри саашань хэлэхэ болоо hаа, Эхэ орон доторнай байгуулагдажа эхилhэн энэ материально-техническэ база оронойманай үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри ехээр хүгжөөхэ: ойрын 10 жэлэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгын нийтэ хэмжээ 2,5 дахин тухай ехэ болгоохо арга олгохо байна. Хорин жэл үнгэрөөд байхада үйлэдбэрилэгдэдэг продукциингаа хүн бүхэндэ хүртэсын талаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи hуурида гарахабди.

Продукциин өөрынь үные химдаруулгаhаа хүн зонойманай материальна ажаhуудал дулдыдадаг гээшэ. Социалис ажахынуудай нөөсэhөө ехэ мүнгэн байрын гэрнүүдэй, hургуули, сад, ясли, санатори, курортнуудай байшангуудай барилгада hомологдоно. Ушар иимэhээ предприяти бүхэнэй олзо доход оруулха, продукциингаа өөрынь үные химдаруулха түсэбүүдые дүүргэлгэhээ ажалшадаймнай материальна болон культурна ажаhуудалай хүгжэлтэ дулдыдаха байна.

Продукциин өөрынь үные химдаруулгын удха шанарай үшөө нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, предприятиин эд бараагаа гаргаша багатайгаар үйлэдбэрилдэг болоо hаа, хүнүүд үргэн хэрэглэлэй эд бараа химда сэнтээр худалдан абаха аргатай болохо.

Эдэ бүгэдэ дээрэhээ хараад үзэхэдэ, продукциин өөрынь үные химдаруулха хэрэгэй арадай ажахыда ямар ехэ удха шанартай байhаниинь элирнэ. Долоон жэлэй эсэстэ продукциин өөрынь үные нэгэ процентээр химдаруулбал, жэл бүхэндэ 2,1 миллиард түхэриг мүнгэн түсэбhөө гадуур арьбалагдаха гэжэ хараалагданхай. Энээхэн гансахан процентhээ хэды ехэ мүнгэн олзо гүрэндэмнай ороно гээшэб?! Эгээл имэл хадань продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсахыень бүхы совет хүнүүдые парти, правительствомнай уряалжа байдаг.

Продукциин өөрынь үные химдаруулха асуудал предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гол анхарал байха ёhотой. Ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэн продукциин өөрынь үные химдаруулхын тула бүхы арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ ёhотой. Материальна урмашуулга манай ажабайдалдаа жажэ хэрэг бэшэ, харин коммунизм байгуулгын гол ёhо гуримнуудай нэгэн мүн гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев заана. Энэ ёhо гурим гансахан промышленна үйлэдбэри дээрэ бэшэ, мүн хүдөө ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Продукциин өөрынь үные химдаруулха арга боломжонуудые тодорхойлон хараха болоо hаа, предприяти бүхэндэ түүхэй эд, бусад хэрэгсэл гамтайгаар гаргашалха, ажалай эмхидхэлые hайжаруулха, түхеэрэлгэ бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, ажахын тоосоо үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые наринаар сахижа, элдэб үлүү гаргашануудые эсэстэнь хүрэтэр усадхажа шадаhан предприятиин эд бараан хэзээдэшье химдаржа, гүрэндэ оруулдаг олзо доходынь, мүн хүдэлмэришэдэйнь салин хүлhэн дээшэлдэг байна бшуу.

Парти, правительствын тогтооhон гуримай ёhоор предприяти бүхэндэ мүнгэ нөөсэлхэ тусхай фонд байгуулагданхай. Предприятиин фондо нөөсэлэгдэhэн мүнгэн үйлэдбэриень үргэдхэлгэдэ, хүдэлмэришэдэйнь культурна ажаhуудал hайжаруулгада гаргашалагдадаг. Хүнды промышленностиин предприятинуудта түсэбhөө гадуур оруулhан олзо доходойнь 50 процент өөhэдынь фондо, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта—40 процент оруулагдадаг юм. Иимэ болохолоороо предприяти бүхэн гүрэндэ олзо доход ехээр оруулха бүреэ өөhэдынгөө фондые ехэ болгохо аргатай.

Предприятиин фондо хайшалаар гаргашалагдадаг бэ? Фондынь мүнгэнэй 40 процент хүдэлмэришэдэй шагналда, курорт, санаторидо амараха путёвконуудые абалгада, хүдэлмэришэдэй тэдхэмжэдэ гаргашалагдаха; үшөө 40 процентнь гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаhанhаа гадуур байрын, культурна ажаhуудалай барилгануудта гаргашалагдадаг.

> **Ажалай бүтээсын ургуулагдаhанай, продукциин өөрынь үные химдаруулагдаhанай ёhоор экономическа талаараа үндэhэлэгдэhэн үнэ сэнгүүдые саг үргэлжэ химдаруулха гээшэ коммунизм байгуулгын үедэхи үнэ сэнгүүдэй политикын гол шухала шэглэл мүн.**
>
> *(КПСС-эй Программаhаа).*

Барилгашадай зүблөөн

МОСКВА, январиин 17. (ТАСС). Томо панельнүүдээр гэр барилгын шанарые hайжаруулха асуудалнуудаар барилгашадай зональна зүблөөн Союзуудай байшангай колонно зал соо мүнөөдэр нээгдэбэ.

РСФСР-эй госстрой, арадай ажахын бүхэроссийска Совет энэ зүблөөе зарлаhан байна. Россиин Федерациин 18 экономическа районуудай проект табидаг хүнүүд, барилгашад, барилгын материалнуудай промышленностиин, научно-шэнжэлхы институдай хүдэлмэрилэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана. «Томо панельнүүдээр гэр барилгын ямараар хүгжөөгдэжэ, саашадаа ямар зорилгонуудай табигдажа байhан тухай» элидхэлые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй барилгын хэрэгүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов хэбэ.

Нийслэлдэ томо панельнүүдээр гэр барилга ямараар хүгжөөгдэжэ байнаб гэжэ Москвагай главна архитектор М. В. Посохин өөрынгөө элидхэл соо мэдээсээ.

Совнархозуудай, проект табидаг, барилгын, научна организацинуудай түлөөлэгшэд — инженернүүд, конструкторнууд, архитекторнүүд, технологууд зүблөөндэ мэдээсэл хэбэ.

hүүлэй үедэ томо панельнүүдээр манай орон дотор гэр байра олоор баригдадаг болобо. 1965 он болотор гүрэнэй гэр байра барилгын хахадынь томо панельнүүдээр баригдадаг болохо юм. Гэбэшье мүнөөнэй барилгын энэ түрүү арга үшөө саашадань нарижуулан hайжаруулхаар гээд зүблөөндэ тэмдэглэгдэбэ.

Томо панельнүүдээр гэрнүүдые олоор баридаг болохо. шанарыень эрид hайжаруулха тухай дурадхалнууд зүблөөндэ баталагдаа.

Томо панельнүүдээр гэр байра бариха асуудалда зорюулагдаhан зональна зүблөөн мүнөөдэр дүүрээ.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таhагай агитаторай блокнодой 1962 оной 1-дэхи номер хэблэлhээ гараба. «Манай республикада долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ юун хэгдэхэб» гэhэн гаршагтай статья соо 1962 ондо промышленность, хүдөө ажахы болон соёл культураяа хүгжөөхэ зорилгонууд тухай агитаторнуудай хөөрэлдөө үнгэргэхэ материал толилогдонхой.

«Ажахын тоосоон — амжалтымнай зам» гэhэн статья соогоо «Бурстрой» трестын ажахын тоосоондо оруулагдаhан комплексно бригадын бригадир С. Братчиков бригадынгаа ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай тодорхойгоор бэшэнэ.

КПСС-эй Хориин райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша Г. Бальжировай «Агитаторай гэр» гэжэ статья бии.

«Экономическа шэнжэлгэ хэдэг нийтын бюро» гэhэн статья КПСС-эй Улан-Удын горкомой инструктор В. Логинкин бэшээ.

Уласхоорондын темээр Гао, Даман, Диу оронууд тухай тобшо мэдээн толилогдонхой. **Н. Левский.**

...ГА ЭРИЛТЭ ТАБИГДАА

...ашад, уран зо... ...ртистнар, композн... ...он культурын бу... ...ю хүдэлмэрилэг... ...адалгатай үргэн ... партиин обкомой ...һаяхан болоо.

XXII съездын гай... шиидхэбэринүүд, ...рэлэй хүдэлмэри... ...раа түсэбүүд ту... ...ын министр нүхэр ... дэлгэрэнгы элид...

... оперо, баледэй ...вна режиссер нү... ...кул үгэ абажа:

... сагые харуулһан ...тон хомор. Бирю... ...шын зугаа наа... ...ужэгэй удхые ма... ...а гаргажа шадаа ... Ехэ ехэ зохёол... ...бурят хэлэн дээ... байбал һайн бэ... һайханай бүлгэ... анхаралаа хан... ...абди. Энэ тон шу... Юуб гэхэдэ, хү... ...хада «артистнар ...рт табяад ябаша... ...гүй» гээд хүдөө... ...одог.

...рбан театр хоо... ...оогүй байдаг. Хаа... ...ажал хүдэлмэри, ...тухайгаа зүбшэн ...йдаг һаа, туһатайл —гэжэ мэдүүлээ.

...аковагай хэлэһэн ...рагшад халуунаар

... драмын театр ...эгтоһон сагһаа хой... ...олон зүжэг наада ...таа харуулаа гээ... ...ынгөө үндэһэн хэ... бэшэгдэһэн зүжэг ...най үнинэй бэлиг... ...нар гүнзэгы сээ... ...оо уудалан, ёһото ...уудые зохёон ха... ...дадаг ха юм. Теэд ...эшэгдэһэн зүжэгые ...жо наадахань бэр... ...ээнь, Ц. Шагжинай ...ан» гэжэ зүжэгые ... Энэ удхынгаа та... ...үеын эрилтэдэ ог... ...юусажа шадахагүй ...гэн гараар бүтэһэн, ...кагүй зүжэгые теат... ...айханай совет юун... ...шэб, халагламаар. ... өөрөө артист, ур... ...гтэй драматург ха ... хүндэ бүри ехэ ...иха ёһотойбди. За...

луу драматург Пурбуевай «Нютагайхид» гэжэ зүжэгынь баһал ехэ дутагдалнуудтай.

Бурят театртаа дээдын зургааньһаа анхаралаа багаар табидагынь гэмшэмээр. Театрын байшангыешье абаад үзыт, ямар заахан, уйтан гээшэб. Энэмнай республикын ажалшадай эгээ һанажа байха үндэһэн театрынь гээшэл. Гадна театртамнай оройдоол 35 артистнар хүдэлнэ. Тэдэнэй ехэнхинь наһатайшуул. Мэнэ мэнэ пенсидэ гараха зонууд. Залуу мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ, дэбжүүлхэ талаар анхарал табигдаха ёһотой,—гэжэ тэрэ хэлээ.

— Һүүлэй үедэ магазинуудай табюур, витринэ дээгүүр бурят номуудые юундэ үсөөнөөр табидаг болошооб... Газетэнүүдэй хуудаһанда шог зугаа тон үсөөн толилогдоно. Үсөөхэн авторнуудай зохёолнуудые радиомнай дамжуулдаг болошоо,— гээд поэт **Д. Хилтухин** тэмдэглээ.

— Городоймнай дээдэ һургуулинуудай багшанарай олонхинь ямар нэгэн эрдэмэй кандидат байха юм. Теэд ямар нэгэн соёл сурталай хүдэлмэридэ тэдэнэй хабаадалсажа байхыень харахагүйш. Хэрбээ тэдэ эрдэмтэдэй ямар нэгэн зохёол уншаад, шүүмжэлэл гү, али зүжэг хараад, тэрээндээ рецензи бэшэжэ байдаг һаа, нилээдгүй туһатай байха һэн,—гээд КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь **Ц. Дондоков** шүүмжэлбэ.

Удаань Бурядай театрын артист **З. Цыдыпов,** КПСС-эй Улан-Удын Советскэ райкомой секретарь **Ц. Митыпов,** уран зураашадай союзай партийна эхин организациин секретарь нүхэр **Алексеев,** БурАССР-эй габьяата артист **А. Седов,** композитор **Ж. Батуев,** балетмейстер **М. Заславский,** бурят драмтеатрын директор **Ц. Балбаров,** уран зохёолшо **Ч. Цыдендамбаев,** филармониин директор **Б. Егоров** хэлэбэд.

Суглаанда хабаадагшад коммунизмда ажаһууха хүниие хүмүүжүүлжэ, КПСС-эй агуухэ Программа бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байһанаа нэгэн һаналаар мэдүүлээ.

Р. Цыдыпов.

Мухаршэбэрэй Суулгын совхозой хоёрдохи отделениин коммунис ажалай ударник, һаалишан Роза Ивановна Марганцева нёдондо үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һаажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **ВЛКСМ-эй гэшүүн Р. Марганцева.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Шажанда шүтэхэеэ, бурханда мүргэхэеэ болёоб

Бадмажап Сономовой үгэһөө

Би 66 наһатайб. Наһан соогоо олон юумэ хараһан, элдэб юумэ үзэһэн хүмби. Совет засагай тогтоһонhоо хойшо мухар һүзэгэйм манан арил-арилһаар үнэн замда ороһон намтартайб. Өөрын үзэмжэ тааламаар хамаг юумэ бүтээдэг юрэ бусын хүсэн бии гү, али энээн тухай шажанай номнол худал хуурмаг гү? гэһэн тээлмэрдэл ухаан бодолыем удаан ээзлжэ ябаһан байгаа. Мүнөө замбуулин юртэмсын захагүй дайда соогуур совет баатарнуудай хамагһаа түрүүлэн ниидэжэ, зам нээһэн сагта бүхы юумэн хүнэйл хүсөөр, хүнэйл ухаагаар бүтээгдэдэг, ямаршье бурхан тэнгэри байхагүй гэжэ толгойдоо шолоохойтойл һаа ойлгохоор болоо.

Манай Бичура нютагай урдын уставщигууд Афанасьевтанай статья уншахадаа, досоомни аягүй болоо: бурханай номнолой буруу тухайлһан аад, өөрыгөөшье, бусадыешье юундэ мэхэлдэг байгаа гээшэбиб гэһэн бодол түрөө. Манай бурят зон Ленин багшын һургаалай ашаар совет арадай агуу ехэ бүлэ соо зол жаргалтай, баян ба болбосоронгы байдалтай болоод, бүри һайхан ерээдүй тээшэ хурдан түргэнөөр дабшажа ябана ха юм гэжэ һанахадаа, мухар һүзэгэй бур шабарһаа мултархал гэжэ эрид шиидээб.

Бурханда һүзэглэхэ, мүргэхэеэ болёод, шажанда шүтэдэг бүхы хүнүүдэй энээн тухай һайсахан бодожо үзэхыень, бурханда һүзэглөөб гэжэ бэеэ хуурадаг ябадалаа орхихыень хүсэхэ байнаб. Бурхан шажан гээшэ һүзэгтэй хүнүүдые һүр һүлдэгүй, мохоо молхи, тулюур түйган болгохоһоо, ажабайдалыень удхагүй хооһон болгохоһоо бэшэ ямаршье үрэ үгэдэггүй байнал.

* * *

Январиин эхээр Ждановай нэрэмжэтэ колхозой (Бичура) Соёлой байшан соо хүн зон олон сугларанхай, хүүенэ. Асуудал-харюугай үдэшэ болохонь гэжэ соносхогдоһон байгаа юм. Олон янзын асуудалнууд ороод, тодо һонор харюу үгтэнэ. Тиигэһээр байтар набтаршаг бэетэй, нимгэн һурхи шарайтай нэгэ үбгэжөөл гартаа юушьеб баринхай, ендэр тээшэ алхалба. Бүхы зон тэрээн худар хараад, «Бадмажап Эрдынеевичнай юу хэлэхэнь гээшэб, юу баряа гээшэб?..» гэхэ мэтээр доро дороо гүбэр шэбэр гэлдэбэ.

Энэ үбгэнэй намдуу аад, үнэн сэдьхэлэйнгээ оёорһоо уудалжа гаргаһандал, хүсэлжэ хөөрэхэдэ, шажанай номнолой худал хуурмаг тухайда залан сэхээр мэдүүлхэдэнь, зал соо хүнэй амилханшье дуулдахаар—абяа шэмээгүй болошоо. Нютагайнь зон айхабтар анхаралтайгаар шагнаба. Энэ хүниие олон жэлдэ һайнаар ажаллаһан малшан гэжэ мэдэнэ ха юм. Теэд һар шэрхэн һахилаа һэргээдэг байһыень доохонуур дуулахадаа, үнэн сэхэ колхознигууд урмаа таһардаг, дураа гутадагшье һэн хаш.

Бадмажап Эрдынеевич ендэр дээрэһээ бууха зуураа:

—Тахидаг байһан бурхан шүтөөнһөөм эдэл үлэһэн юм. Колхозой музейдэ хадагалхын тула тэдэнээ тушаажа үгэхэмни. Манай үбгэ эсэгэнэрэй ямар ахир юумэндэ шүтэдэг, һүзэглэдэг байһыень ашанар, гушанарнай харуужан!.. — гээд, бронзоор шудхаһан хоёр бурханай дүрсые колхозой парткомой секретарьта барюулба.

Тиихэтэйнь сасуу альга ташалган нэершоо. Колхозой малшан нүхэр Сономов иигэжэ шажан бурханһаа эсэслэн хахасалай.

Бадмажап үбгэн баян дэлгэр тала дайдаараа хорёод жэлдэ хони адуулаад, урзанданһаа хойшо үнеэдые харадаг болонхой юм. Талын тунга ногоондо, аглаг һайхан агаарта мал һүрэгөө бэлшээжэ ябахадаа олон юумэ бодожо, совет эрдэм, техникын гайхамшаг түйлалтануудһаа тобшолол хэжэ, шажанай номнолой худал хуурмагые улам гүнзэгыгөөр ойлгоһониинь элитэ.

Тиигэжэ ябахадаа, балшар залуу наһаниинь аймшагтай зүүдэн шэнгеэр ой ухаандань ородог байба. Һархиишаһан һэеы гэр... Досоонь модон шалашье хэгдээгүй, газараараа, задагай галһаань утаан бааяна. Нюдэ хордохоохонь аргагүй. Хододоо бодолгодо хатаһан эхынь үнэһэн соо лепешко болгожо, тулга дээрэ сай шанажа, үхибүүдээ эдеэлүүлдэгынь һанагдана. Хаһын хажуудахи жабдан дээрэ үдэр, һүнишье һаань, хүдэһэн дэгэлээр хушаад хэбтэдэг үбгэн абань Бадмажап тухайдаал ходо хөөрэдэг бэлэй. Гурбан хүбүүнэйнь аха заха байгаа ха юм.

— Бадмажап, Хэрээтэ ошохош. Ламанарай хажууда байжа һураха, мүргэхэ, һүзэглэхэш. Тиигэбэл бидэнһээ һураггүй һайнаар ажаһууха бэзэш даа, хүбүүн,—гэжэ үбгэ эсэгынгээ үгүүлхые дуулахадаа, эхэнь бурханда мүргэжэ, һүгэдэжэ эхилдэг һэн.

Һураха гээшэ Бадмажап хүбүүнэй багынь хүсэл байһан ха. Теэд тиимэ «һуралсал» тухай сэдьхэдэггүй, харин ондоо, бодото һуралсал тушаа бододог байһан даа. Зүгөөр шэнжэлхы ухаанай эрдэм шудалха саг ерээдүй байгаа бшуу. Хуушан сагай ёһо баримталан, Хэрээтын дасанда хувраг болохоор үгтөөд, хараалгаһан, хашуулһаниинь захагүй. Ламын хэлэһые сээжэлдээгүй һаа гү, али хадуужа абаагүй һаа, зэмэ амсахаш. Буруу алхам хээ һаа, баһал тиимэ...

Бадмажап хүбүүн тэрэ мэтээр Хэрээтын дасанда гурбан жэл болоод, һүүлээрнь Сүхын дасан эльгээтдэһэн юм. Дасангуудай гурим заншал хаанашье адли һааб даа. Тэндэ нэгэшье хэрэгтэй юумэндэ һураагүй. Харин арад зониие элдэбээр мэхэлхэ арга хурга шудалһан лэ байха.

...Теэд иимэ байдал Октябриин ехэ шуурган соогуур урда сагай үняар манантай хамта хобхо хуу үлеэгдэжэ, удаа дараалан үгы болоһониинь элитэ.

Он жэл ошожол байба. Сагай үнгэрхэ бүри бурят арадай ажаһуудал ехээр хубилаа. Бурхан шажанда шүтэхэеэ болижо, ажалша гараараа жаргалта байдал зохёон хүгжөөнэ. Эрдэм, техникын айхабтар түргэн хүгжэжэ байһанай ашаар хүн түрэлтэн замбуулин юртэмсын захагүй дайда руу аяншалжа эхилээ. Хэмэл одод Газар дэлхэйе, Һарые тойроод бусадаг болоол. Һара, Наранай, замбуулин түбиин бүридэлые ламанар шал буруугаар тайлбарилдаг. Дэлхэй дээрэхи эгээн үндэр «Сумбар уула» гэдэгэй саана, наана Һара, Наран ородог гэлэй гээд хэлэдэг байһан бшуу. Яаһан өөдэгүй, хамарһаа саашаа харадаггүй баталамжа гээшэб.

«Ламанар шал худалаар хэлэдэг. Тэрээнһээ шалтагаалан, намайе хуврag болгоһон юм. Тиигээд бишье арад зоноо мэхэлэлсэжэ ябааб. Энээнээ юугээр сагааруулалтайб? Намайе һайнаар хүдэлнэ, колхоздоо, гүрэндөө туһатай юумэ хэнэ гэлсэдэг. Тиигэбэшье мухар һүзэгтэниие мэхэлэлсэхэдээ ехэл муу юумэ хэһэн хүн гээшэб» гэхэ мэтэ олон юумэ малша үбгэжөөлэй бодолдо ородог болоһон байгаа.

Энэ жэлэй эхеэр малаа асаржа хаагаад, Бадмажап Эрдынеевич ехэ яаралтайгаар гэр тээшээ алхалба. Гэртээ орон сасуу тахилайнгаа сүгсэнүүдые суглуулан, гунгарбаа соохи хоёр бурханһаа бэшыень хуу абаад, Хёлго мүрэн тээшэ шуумайн ошожо, бурхан шүтөөнүүдээ бусад хэрэгсэлнүүдтэйнь соолго руу шиихажархиһан юм.

Хаяагай, Дунда Хэрээтын бурядууд Бадмажабые агсан гэбшэ, һүзэгтэй хүн гэжэ тоолодог, бурхан шажанһаа огтолон хахасаа юм гэжэ мэдэдэггүй байгаа бшуу. Мухар һүзэгэй хара барлаг бэшэ болоһоноо хүн зондо хайшан гээд этигүүлэлтэйб? Бурхан шажанһаа эсэслэн хахасаһанаа бодото дээрэнь харуулхын тула январь һарын янгинама хүйтэн үдэшэ һүүлшынгээ хоёр бурханиие һугабшалаад, колхозой клуб тээшэ алхалһаниинь иимэ удхатай.

Бадмажап Эрдынеевичын сэдьхэлынь сэбэр, замынь залан болоо!

М. Иванов,
«Знани» бүлгэмэй аймагтахи отделениин түрүүлэгшэ.
Н. Куртошин,
Бичурын Ара-Хэрээтын сомсоведэй түрүүлэгшэ.

Бүхы ажалшадые дээдэ зэргын һайн һайхан үзэл бодолтой ба коммунизмын хэрэгтэ үнэн байхаар, ажалда ба ниитын ажахыда коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ, буржуазна үзэл бодолой ба заншалай үлэгдэлнүүдые гүйсэдөөр усадхаха, хүниие али бүхы талаарнь тэгшэ бэрхээр болбосоруулан үргүүлхэ, ухаан сэдьхэлэй культурын бодото баялигуудые байгуулха гээшэ соёл сурталай хүдэлмэридэхи мүнөө үеын гол зорилго мүн гэжэ парти тоолоно.

КПСС-эй Программаһаа

...СКА ХИЗААР. **...нструкци» трестын ...н Романович Пронин ...дааг нүхэдтэйгөө Амур ...загаһа бариха дура... ...сүмэлжэ загаһа бари... ...олзотой омогтой бу... ...дээрэ: С. Р. Пронин ...а байна.**

ТАСС-эй фотохронико.

...МАЛШАДАЙ ГАРГАҺАН ...ЛТАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

...А, январиин 19. ...омско областиин «Том... ...зой малшадай гаргаһан ... дүй дүршэлые Совхозуудай министер... ...ги тэмдэглэбэ. Эбэртэ ...үнгүйгөөр байлгаха, ...ргаар үнеэдые онь... ...нын хүсөөр һаа... ...рал эндэ хэрэглэгдэ... ...газар дээрэ дарагдаһан ...лтатай силосэй нэгэ ...лай байрын нэгэ хана ...

...байрада автоуһалуури ... Байра соохинь онь... ...хүсөөр сэбэрлэгдэдэг. ...аргылхын зорилгоор ...нботигуудые үгэдэг ...харууһалха бусад за... ...рганууд хэрэглэгдэнэ. ...үнгүйгөөр байлгадаг ...тэдэнэйнь тоо толгой ...роо. Тиигэжэ малайнь ...ан толгой хүргэгдэбэ. ...уланда байлгаха бо... ...мжэ үнеэдэй 17 ...хэрэгтэй һэн. Энэ ...хэрэглэһэнэй ашаар ...оо гурба дахин үсөө... Урдань 262 һаалишад ...даг аад, мүнөө оройдоо ...лдаг болобо.

...оздо шубуудые олоор ...Һүүлэй жэлдэ эмэ та... ...о 4 мянгаһаа 30 мян... ...олошоруулагдаа. Ульт... ...тулагаар тахяа уу. ...түхеэрэлгэнүүд ашаг... ...баригдаһан байранууд ...дохой. Томско об... ...уушынхеэ энэ совхоздо ...байрануудые дэгжээжэ ...оо.

Хилын саанаһаа

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУД РУМЫНИДА ХЭБЛЭГДЭБЭ

БУХАРЕСТ, январиин 10. (ТАСС). Арадай засагай тогтоһонһоо хойшонхи үедэ Румынида В. И. Ленинэй 114 зохёол 5.370 мянга гаран хэһэг тиражтайгаар хэблэн гаргагдаа. Тэрэнһээ гадна, зохёолнуудайнь суглуулбариин 38 том, хүдэлмэришэн ангиин агуухэ вождиин зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин 6 том хэблэгдээ. Мүнөө жэлдэ үшөө 7 том хэблэгдэхэ.

КПСС-эй ПРОГРАММЫЕ ДАХЯАД ХЭБЛЭН ГАРГАБА

СОФИ, январиин 19. (ТАСС). Болгариин коммунистическэ партиин хэблэл КПСС-эй Программые дахяад хэблэн гаргаа. Программа хармаанда хээд ябахаар жаахан ном болгогдожо, 20 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэн гаргагдаа.

Фидель Кастро:

Хүн түрэлтэн заабол социализмда дамжан орохо

ГАВАНА, январиин 19. (ТАСС). Журналистнуудай уласхоорондын организациин гүйсэдкомой сесси эндэ һаяхан болоод дүүрэа. Тэрэнэй делегадуудтай Фидель Кастрын хэһэн хөөрэлдөөнэй текстые Гаванын бүхы газетэнүүд толилһон байна.

Кубын революциин шэнжэ шанар тухай асуудалда харюусахадаа, Фидель Кастро иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Энэ революци хэзээдэшье буржуазин, баян ангинуудай революци байгаагүй, харин мүлжэгдэһэн арадай революци, ажалшадай революци байгаа юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ революциин болон революционно үзэл бодолой хүгжэһэн тухай дэлгэрэнгы гэар хөөрэхэдөө, Кубада мүнөө боложо байһан соёлой хубисхалай ехэ удха шанартай байһыень Фидель Кастро онсолон тэмдэглээ. Соёлой хубисхалай хэгдээгүй һаа, ямаршье орондо, ажабайдалай ямаршье һалбарида дабжалта боложо шадахагүй гээд Ф. Кастро хэлээ.

Захирганай тухай янза тухай асуудалда харюусахадаа, Фидель Кастро иигэжэ хэлээ. Нэгэн адли зорилго урдаа табидаг болобошье, совет гү, али ондоо түхэл янзын революционно засаг, мүн революционно ёһо гуримууд орон бүхэнэй тодорхой эрхэ байдалһаа дулдыдаг юм.

Пунта-Дель-Эстдэ болохоёо байһан зүблөөн тушаа Кубын ямар хараа бодол баримталдаг байһан тухай асуудал Кастрода табигдаһан байгаа. Кубын хараа бодол эли тодо юм гээд Кастро хэлээ: арадуудай өөрыгөө тодорхойлхо эрхые хамгаалха, Латиин Америкын арадууд болон гүрэнүүдэй бүрин эрхые хамгаалха гээшэ Кубын баримталдаг хараа бодол болоно. Пунта-Дель-Эстдэхи зүблөөн хадаа Латиин Америкын гүрэнүүдэй бүрин эрхэдэ эсэргүү, арадуудай өөрыгөө тодорхойлхо эрхэдэ эсэргүү империалистнуудай тэмсэл болоно гээд тэрэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Бодото байдалые, түүхын хүгжэлтые обёордоггүй империализм хадаа арадуудай өөрыгөө тодорхойлхо бүрин эрхые хаһаха гэһэн урагшагүй һэдэлгэ гаргана гээшэ. Энэ эрхые хамгаалхадаа Куба хадаа арадуудай аша туһын, тэдэнэй хүгжэлтын түлөө тэмсэл, өөрыгөө бэрхэтэй хэсүү байдалда оруулһан империализмда эсэргүү тэмсэл хэнэ гээшэ.

Пунта-Дель-Эстдэхи зүблөөндэ Куба хабаадалсахадаа зэмэлүүлэгшэ байхагүй, харин Америкын империализмын болон тэрэнэй зарсанарай ээрхэг түримхэй политикые буруушаан шүүмжэлэгшэ байха юм гээд Кастро саашань хэлээ. Өөрыгөө сүлөөлхын, бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө арадуудай тэмсэл, дэлхэйн олониитын һанамжа, Кубада дэлхэйн арадуудай улам ехээр талархалга, дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй тэнсүүриин хубилалта империализмые бэрхэтэй хэсүү байдалда оруулна гээд Кастро хэлээ. Хэрбээ США-гэй империализм болон тэрэнэй зарсанар Кубада эсэргүү зэбсэгтэ добтолго элитээр хээд байгаа һаа, өөрынгөө хосорон һалалгые түргэдхэхэ байна.

Куба сахар абалгые бага болгохо хүсэлэнтэй гү гэһэн асуудалда харюусахадаа, Фидель Кастро иигэжэ заагаа. Иимэ хэмжээ абаһанай хэрэг байхагүй. Худалдаа наймаанай харилсаа байгуулһан социалис оронуудта Куба али бүхы продуктнуудые худалдажа шадаха байна. Энэ талаар Кубада ямаршье бэрхэшээл тохёолдохогүй гээд Кастро тэмдэглээ.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, ангиин тэмсэл хэхэ асуудалнуудта Фидель Кастро ехэ анхарал хандуулаа. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гээшэ тактикын асуудал бэшэ юм. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гээшэ хүн түрэлтэндэ тон шухала хэрэг болоно. Ондо ондоо социальна байгуулалтатай оронууд энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ёһотой. Зүгөөр энэ хадаа орон бүхэн доторхи ангиин тэмсэлтэй холбоотой бэшэ юм гээд Кастро хэлээ.

Латиин Америкын арадуудай тэмсэл шиидхэхы шэнжэ шанартай боложо байна гээд Фидель Кастро үгынгөө түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээ. Үргэн программада үндэһэлэн, нэгэдэмэл фронт байгуулха гээшэ монополистнуудта эсэргүүсэн, шэнэ общество байгуулхын түлөө хэгдэхэ тэмсэлые хүнгэдхэжэ үгэнэ. Яаба хээбашье хүн түрэлтэнэй общество социализмда заатагүй орохо гэжэ Кастро онсолон тэмдэглээ. Мүлжэгшэ ангинууд дай хэхые хүсөө һаа, шанга харюу абаха!

Колониализмые түргэнөөр усадхаха

(ООН-эй Генеральна Ассамблей)

НЬЮ-ЙОРК, январиин 19. ТАСС-эй тусхай корреспондент Н. Туркатенко иигэжэ дамжуулна: Анголодохи байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ байһан ООН-эй гэшүүн оронуудай олонхи түлөөлэгшэд Португалиин колониализмые эрид шангаар буруушааһан, колониализмые бүхыдэнь усадхахаар шиидэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлһэн байна.

Анголодохи байдал тухай асуудал Генеральна Ассамблейн XVI сесси дээрэ дүрбэдэхи үдэрөө зүбшэн хэлсэгдэнэ. Португалида эсэргүү хэмжээнүүдые абхуулхагүй гэжэ заседаниин забһарлалгын үедэ колони эзэлэгшэ оронуудай түлөөлэгшэдэй һэдэлгэ гаргаһан байбашье, Португалиин колонизаторнуудые хамгаалһан үгэ нэгэшье делегаци хэлээгүй.

Астралиин түлөөлэгшэ үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, болгоомжотойгоор ябуулга хэхыень Генеральна Ассамблейе уряалха зуураа, Анголын арадай өөрыгөө тодорхойлхо эрхые мэдэрхыень Салазарай правительствода зүбшэл үгэхэ баатай болоһон байна. Тиихэдээ Австралиин делегат энэ эрхыень «таарамжатай үедэ» мэдэрэг лэ гэжэ ехэ яаралтайгаар нэмээжэ хэлэһэн байна.

«Гадаадын оронуудай зүгһөө хамааран оролсолгоһоо» уламжалан, Анголодохи байдал шахардуу шанга болоо гэһэн хэбэртэйгээр Португалиин засагаархидай баталан хэлэһые ОАР-эй түлөөлэгшэ Самир Ахмед үгэ хэлэхэдээ наада барьяа. Анголодо боложо байһан восстани хадаа колониальна гуримай буруу һүрэжэ байһые гэршэлэн харуулна гээд ОАР-эй түлөөлэгшэ хэлээ. Португалиин правительство хадаа Анголодо бэелүүлдэг политикаяа хубилгаха ёһотой гэһэн эрилтэ үгэ хэлэгшэ хэһэн байна.

Анголодохи хюдалгата колониальна дайе буруушааһан, Португалида эсэргүү хэмжээ абахые хараалһан Польшын болон Болгариин резолюциин проектые дэмжэхыень Болгариин түлөөлэгшэ Йордан Чабанов делегадуудые уряалаа.

Колониализмые хүсэдөөр, эсэслэн усадхаха талаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин оролдолгоёо һуларуулхыень баадхаха гэһэн һэдэлгэ колони эзэлэгшэ гүрэнүүдэй гаргадаг байһые Цейлоной түлөөлэгшэ элишэлһэн байна.

Бюджет тухай бэшэгые Кеннеди США-эй конгрессто эльгээбэ

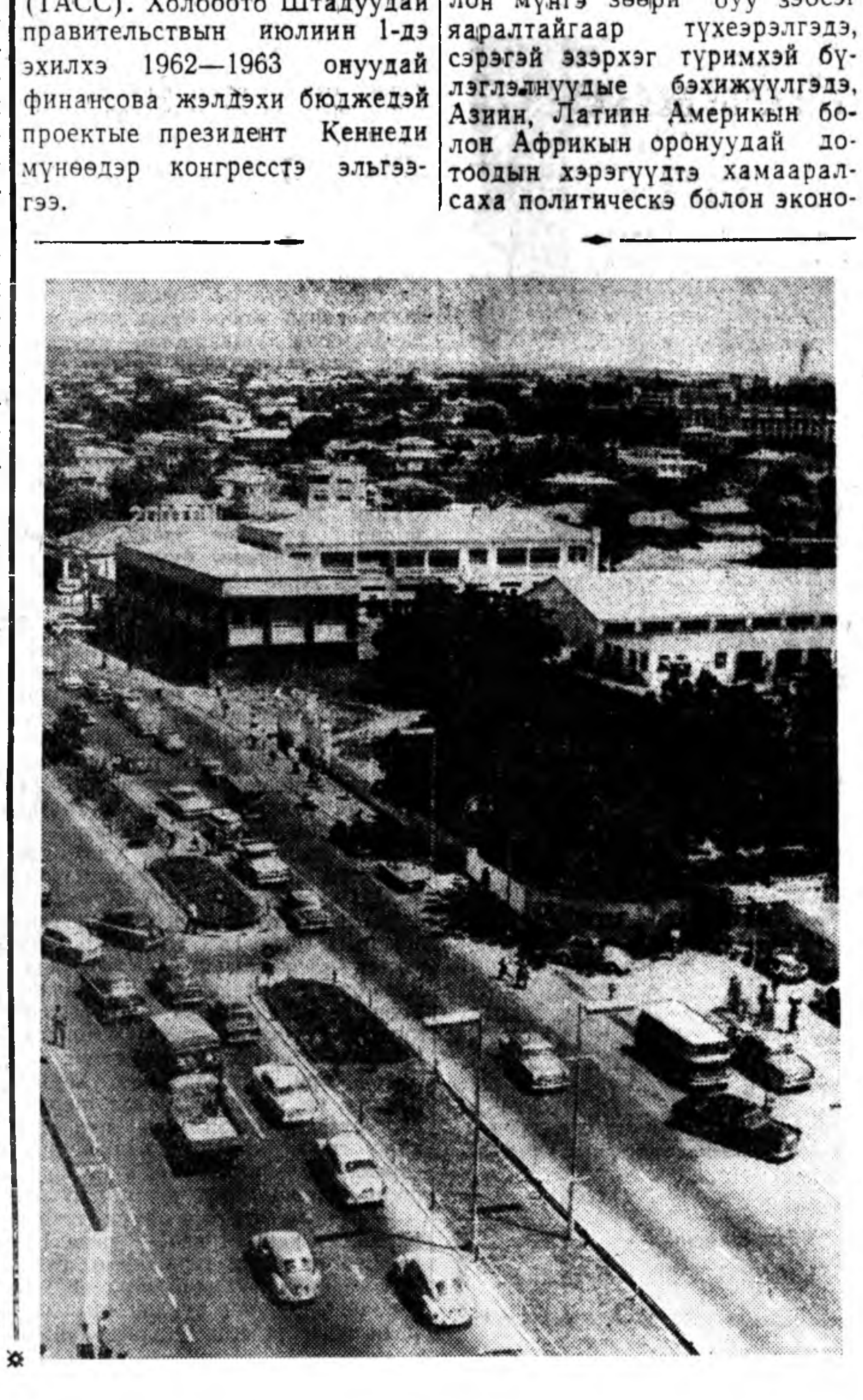
ВАШИНГТОН, январиин 18. (ТАСС). Холбоото Штадуудай правительствын июлиин 1-дэ эхилхэ 1962—1963 онуудай финансова жэлдэхи бюджедэй проектые президент Кеннеди мүнөөдэр конгрессто эльгээгээ.

Ороной гол оролдолго болон мүнгэ зөөри буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгэдэ, сэрэгэй ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдые бэхижүүлгэдэ, Азиин, Латиин Америкын болон Африкын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха политическэ болон экономическа үргэн ехэ түсэбүүдые бэелүүлгэдэ зорюулагдаха байна.

Америкын ажалшадай социальна, экономическа болон культурна хэрэглэмжэдэ Кеннедиин правительство урдын правительство мэтэ мүртэй оролдолго гаргаагүй. Энэ зорилгодо шэнэ бюджедэй ёһоор тон багахан мүнгэ зөөри һомологдохоор хараалагдаһан байна.

Федеральна правительствын гаргаша 92,5 миллиард доллароор тодорхойлогдоо. Энэнь 1961—1962 онуудайхида орходоо 3,4 миллиард доллароор ехэ болоно. Энэнэй 52,7 миллиард долларынь сэрэгэй хэрэгтэ зорюулагдаха юм. Тэрээнһээ гадна, сэрэгэй зорилгоор замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ 2,4 миллиард доллар һомологдохо юм.

Бюджедэй орошонь гаргашадаа орходоо 500 милли... доллароор ехэ байха болоно. Энээниие хараадаа абабал, США-гэй гүрэнэй үри 1963 оной эсэстэ 294,9 миллиард доллар болохо байна. Бюджедэй гол орошонь хүн зонһоо татагдаха налогһоо орохо байна.

ГАНЫН РЕСПУБЛИКА. Аккрын үйлсэнүүдэй нэгэн.

ТАСС-эй фотохронико.

Уран зохёолой хуудаhан

Ч.-Ц. САНЖИЕВ

ХОНХО СЭСЭГ

Холшор нэгэнэйм
шэхэндэм дүтэлhэн шэбэнээн гү,
Хонгор талын
нарайхан уляангирай
шэрбэлзээн гү?..
Хонхо сэсэгхэн,
хонхолиг дуунайш аялга
Холоhоо намайе
уряалан, дуудан байдаг лэ.
Аюулай дайрахада
үнжэгэн шаргал үринэрөө
Ангир шубуухан
хайшан гэжэ абардаг hэм,
Тэрээн шэнгеэр,
хонхо сэсэгүүд, таанараа
Таатай зохидоор
орёон нэмэрижэ шададаг
hайб!..
Талын долгин —
hэбшээдэ эльбүүлэн
хүбхэлзөөд,
Тоhолиг шэрээрээ
будаhан шэнги байдагта.
Уран дүүхэйн
гүрэмэл харахан үhэн соо
Ургаhан шэнги
үнгэтэн байхадаа hайханта.
Арюухан бороодо
үе-үе шэрбүүлэн hэргээд,
Аягтай зугаагаа
дэлгээн һуухадаа гоёхонта,
Хойто үдыдэ
хонхо сэсэгхэн, шамайгаа
Холшорхон нэгэндээ
барюулха байhымни мэдэ!

Б. ЖАНЧИПОВ

НАҺАЖААЛ НАРҺАН ГАНСААРАА...

Намжаа дайдын үзүүрэй
Нюсэгэн хадын оройдо
Наhажаал нарhан гансаараа
Ногоорхожо байдаг hэн.
Наратай халуун үдэрые
Нааршаан баглайн hуухадаа
Хооhон сагаан хадые
Хабаараа шэмэн байгаал даа—
hалаа олон мүшэрөөрөө
hэрюу зосоош hануулжа,
Сэлмэг үдэр зоргоороо
Шубууд амаран дуулаха,
Нэгэтэ зунай аадараар
Ногоон шэмэг нарhые
Тэнгэри сахилгаан ташуураар
Тэнгынь барин орёолгоо...
Мүнхэ ногоон оройгоо
Мүнхэдөө алдаhан нарhамнай
Хундан хадын оройhоо
Хооhон сэргын зурагтай...
Дууша шубууд үнинэйшье
Дуугаа дуулахаа ерэнэгүй,
Аласта элижэ аяшараад,
Амархаа элеэ һуунагүй.
Үүлэтэ тэнгэриин аашада
Үбгэн нарhан гомдожо,
Дулаахан наранай элшэдэ
Дабирхай нёлбоhоо мухарюулна.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

АРАН-ЖАМБА БАДМАИНАЙ АРХИТАЯА ХАЙШАН ГЭЖЭ ХАХАСАҺАН ТУХАЙ

Сатирическэ баллада

Араатын хатар — хатар бэшэ,
Архиншын үгэ — үгэ бэшэ,
Ажалаар баяжадаг,
Архяар үгырдэг.
(Арадай аман үгэнүүд).

Архиин тулам гэгдэ-гэгдэhээр,
Алибаа юумын хойно гараhан,
Аран-Жамба Бадмаин гэгшэ
Ама халамгайхан гэртээ ерэбэ.

— Замаа алдатараа энээнhээ урда
Залгидаг байhыемни hамган хүлисыш!
Толгойдом ямархан бодолой ороhые,
Тодолон ойлгожо шиимни мэдыш!

Яндан уhа нанша-наншаhаар
Ямба хүндэеэ бууража байhандаа,
Гэмээ наманшалжа тангариг үгэнэб,
Гэргэмни сэдьхэлдээ хадуужа абыш!

Аран-Жамба шкаф сооhоо
Архиин хооhон бутылка асараад,
Урдахи стол дээрээ hуулгаад
Ушаргүй зарга, сүүдыень хэнэ.

— Хэтэ үеын саанаhаа эхилжэ,
Хэлэшэгүй ядарал хүндэ асарааш!
Далан хараал шэнгээhэн архи
Далай шуhа урадхуулhаар ерээш!

Тоогүй олон мянган хүнэй
Толгойдо тодхор татаhан золиг
hүрэгтөө ниилэнгүй тонилхыншни түлөө
hүртэй саазыеш хэхэмни мүнөө!

Түмэр алха тэндэhээ асараад,
Түгдэ сохибо бутылкын хоолойе;
— Хан гэжэ ханхинаhан абяаншни,
Ерото hүүлшыншни ёолоон болог!

Галзуу хорото шонын шүлhэн
Гасаланта архи би шамайе,
Ами табижа үхэhэндэ тоолооб!
Амандаа хэхэеэ огто болёоб!

Улаан хэлэмни таhаржа унаг!
Уухаяа болёоб гахайн hүлhэ!
Халуун үдэр ундаа хүрэбэл,

Хадаhаа харьялhан горхондоо ошохоб!
Үбэлэй хүйтэндэ ехээр даараад,
Үе мэсынгээ зуураашье hаань,
Харагша үнеэнэйнгээ hүмбээ хөөрүүлээд,
Халуугаар уужа ами орохоб!

Дуhал архи залгиба гэжэ
Дуулахаяа болёо шэхэтэ амитан!
Арюун hайхан улаа наран
Аман хатуу тангаригыем дуулыш!

Аран-Жамба Бадмаимнай
Архиингаа хоолойгүй хооhон шэлые,
Үнгэгдэhэн хуушан газетээр орёогоод
Үүдэнэй тэндэ гонзойтор хэбтүүлбэ.
— Хорото наhаяа одоолшье дүүргэжэ,
Хоёр шархияа хатаангаа хатаажа,
Хосоронгоо одоолшье хосорhон шамайе
Хонгоройгоо бооридо абаашахамни гээшэ!

Дүшэн хоёр размерэй ботинкын
Дүрхэгэр саарhан энэ хайрсаг,

Хуушанай муухай үлэгдэл шамда
Хуурсагшни боложо ошонгоо ошог!

Гасалан асардаг яндан архиин
Газарта зоогдохые хаража баясаад,
Баярлахын ехээр баярлажа hамган,
Бархирхыса бархирыш юрдөө!

Харанашьегүй үбгэн тээшээ,
Харин hамганиинь оронойнгоо ойро
Хэмгүй ехэ сухалтайл зандаа,
Хэhэн юумэеэ хэжэл hууна.

Ама халамгайхан Аран-Жамба
Архиингаа шэлые «хуурсагтайнь» тэбэреэд,
Хурса түмэр хүрзэ абалсаад
Хурдаар харайжа боори гараба.

Гарза гайда оруулдаг дайсанаа
Газар малтажа доорохон зообо.
Аржагар сагаахан нюhанай пулаадта
Авторучкаараа иигэжэ бэшэбэ:

«Хүн түрэлтэнэй түүхые бузарлаhан
Хүндэ нүгэлтэ дайсан архи,
Энээхэн шоройдо булаатай хэбтэнэ,
Этээрхэжэ дээрэнь нёлбоод гарагты!»

Шэлэйнгээ хүүрэй нойрсон хэбтээшэ
Шэнэхэн шорой дээрэнь дэлгээгээд,
Хүхэ сэнхир бэшэгтэй пулаадаа
Хүндэ дүрбэн шулуугаар дараба.

Хара уhашан гэгдэ-гэгдэhээр
Хамаг юумын хойно гараhан,
Ама халамгайхан Аран-Жамба
Амаржа сэдьхэлээ гэдэргээ шэглэбэ.

Хүдхэ мунинха янданшье хүниие
Хүдөөлүүлээд байхадаа буянгыень хэдэг
Хүн зоной заншал ха юм.
Хүндэлэлэйнь поминка хэхэл болоо.

Бултанай ёholол сахидаг Бадмаин
Бусаха замдаа магазинда орожо,
Янгинама сагаанай гарзада унаха
Яашагүй тиимэл уялгатай болошобо.

***

Хонгорой бооридо таанадай ошоод
Хурсахан хүрзөөр онгиргоод үзэбэл,
Аран-Жамбада хүдөөлүүлээд гараhан
Ашагта буянгаа дүүрэнээр хүүлэhэн
Арбааад шэлнүүд нойрсон хэбтэхэл.

ШҮДХЭР

(Шог рассказ)

Манай нютагта Гатаб гэжэ нэрэтэй аргагүй аймхай хүн бии. Тэрэ ходол элдэб муухай дүрсэтэй шүдхэрнүүдые харанаб гэжэ хөөрэдэг юм. Нэгэтэ Гатаб ой түлеэндэ ошожо ябатараа, хээрэ аадарта сохюулжа, харгын хажуудахи хооhон буусын гэрэй хэрэлсээдэ морёо дүтэлүүлжэ зогсоогоод, үүдээр шагааhанайнгаа удаа, амяа абажа ядан hалаганаhаар, арадаа байhан тэргэ дээгүүрээ талхатай мэшээгтэл мухаришоо hэн. Һүүлээрнь нэгэ жаа үндыжэ, забда залигүй морёо сохиhоор, сэлеэндэ бусажа, хүршэ Дамбаяа гэрhээнь дуудажа, газаа гаргаад, шэшэрэн татаhан хоолойгоор: «Зай, нүхэр, наhа бараhан hамганшни ороолон болоо. Буусынтнай гэрэй үүдээр шагаахадам, тэрэшни сонхын хажууда залуугайнгаа плати үмдэнхэй hуугаа. Үшөө хойноhоомни «Гатаб аха, хүлеэгыш» гэжэ хашхархадань, гэдэргээшье эрьелдэхэ сулөөгүй, гансал зээрдэгшэнээ оодоруулхые мэдээб. Шинобшоржо удаарангүй ургэл мургэл түргэхэнөөр лэ хэхэ ёhотойш. Оо-е даа, бурхан абагар! гээд саашаа ябахаа hанаба.

Эгээл энэ үедэ, эхэдээл адли түhөөтэй, дуугархадаашье дүтэрхы, Дамбын ехэ басаган Сэсэгмаа нэрhэндэ велосипедээр ошоhон аад, буусадаа хүрэжэ, бороохоо хороод, мүнөө hөөргөө гүйлгэжэ ерээд, тэдэндэ ойртон:

— Гатаб ахай. Та бухэли хоёр жэл институтда hураха болзортом намтай уулзаагүйшье hаа, мэндээ хэлэхэ дурагүй байбалта. Юундэ минии ооглотор тэрьедэбэ гээшэбта, арай шамай бороо соо ерэбэлби, тэргэдээ hуулгаха аа би гэжэ hанаhан байгаалби,—гэбэ. Дамба анирагүй бултыень шагнажа баргаагаад, «Амиды басагыем наhа бараhан hамганhаамни илгаруулхагүй, яндан, намайе юундэ баhаабиш» гэхэтээ хамта, Гатабаа шарабатарнь альгадажархёо hэн.

Ш-Н. Цыдешжапов.

УРЯАЛ ДУ...

В. МАЙМЕСКУЛЭИ хүгжэм Г. ЧИМИТ...

Бусалыш, ажал, коммунис журамаар
Бултанай хүсэн эблэрээ даа
Буряадай байдал hалбараал уужамаар
Бурьялма жаргал эбхэрээл даа.

Ханхиныш дуумнай шангадан, бүжэ...
Хатарыт, нүхэд, гүхэреэлыт,
Хабтагай дайдын дэлэтэ хэшэгынь
Хундага дүүргэн мүхэреэлыт.

Алтарыш наран, дээрэмнай, дээрэмнай
Арюухан туяаш энхэрээ даа
Ашата манай коммунизмын орондо
Ажаhуухамнай мүнхэхэн да.

ТААБАРИ

ДҮРБЭН ХОЛО:
Үхэhэн хүндэ наран холо,
Үгытэй хүндэ зун холо,
Хашан мориндо харгы холо.
Харуу hамгатай хүндэ нүхэр холо.

ДҮРБЭН ...
Үлдэhэн хүндэ ...
Даараhан хүн...
Эсэhэн хүндэ ...
Дурлаhан хүн...

С. Балдаевай суг...

Дүшээ үзэhэн хүгшэн

Дээдэ Үрмэ гэжэ нютагай үзэсхэлэн hайхан газар—Самхагай аршаанай захада ажаhуудаг Дари Рампиловна Намсараева февралиин эхеэр 94 хүрэхэнь. Энэ хүгшэн мүнөө 70 гараhан гурбан басагадтай, 10 ашанартай, 26 гушанартай юм.

Мэнэ, hаяхан шэнэ жэлэй эхеэр Дари хүгшэн дүшээ үзэжэ баярлаа. Тэрэ үндэр наhатай болобошье ухаанаар hонор, нюдэнь хурса, сарюун хүнгэн зандаа.

(Манай корр).

Сэлэнгэ.

ПОВЕСТЬҺОО БУЛЭГ

Барадий Мунгонов

Сагаан hара

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь январиин 14-16-17-19-нэй номернуудта)

Һүниин шуурган

Үдэшэлэн тээ зүүн hалхин намдажа, барагар тэнгэри ууртаа хүрэжэ улхайшаhан юумэдэл, бүрүүл боро шарайгаа улам барайлган шагнаархашоод байтараа, баруун «зубхияа» шабхажа, абаахай-саhа аргааханаар адхажа эхилбэ. Дам саашаа уурлаха тумаа зэбүүн хүйтэн зүүн «зубхияа», барагар хүйтэн баруун «зубхияа» ээлжээ ээлжээгээр, түргэ түргэнөөр шабхажа байгаад, шабхай нойтон саhаараа шабажа, шэдэлжэ оробол даа. Теэд энэнь үшөөл багадаба ха, нарбагар бүтүү дээбэриеэ сэлижэ, нашан хүхэ галзуу нохойе гэнжэhээ табиhандал, шэмэрүүн шанга hалхияа уянhаань мулталаад, газар дэлхэйе дүүрэтэр гангинуулан гүйлгэбэ. Ёhотойл бордоhо шуурган эхилбэ аа гү, гансата наранай ороhондол, Хүсөөтын талада дары сагаа харанхы боложо, гансал hалхи саhан хоёр бүхы хабаараа ээрхэшоод, уншарагтай муухайгаар улижа дуулажа байгаа бэлэй.

Байгаалиин хэды иигэжэ дошхороошье hаань, Балжид хүгшэн Базар үбгэнтэеэ, мүн хойто бэеhээ hаяхан бусажа ерэhэн Халзуунай басагантаяа хамhажа, хонидоо түргэхэн эдеэлүүлhэнэй hүүлдэ хотондонь бушуухан хаажархёод, мүнөө тобхор жааханшье hаа, уни бутарма дулаахан гэртээ сугларанхай, ами орожо, ан бун гэшэнхэй, халуун шүлээе поршогоносо халбагадан hуугаад hэн. Тиигэбэ яабашье, нөөхи хүлөө гэмэлтэhэн хониндоо hанаагаа зобожо, «мүнөөдэртөө ошохоб» гэжэ Халзуунайе найдуулhан малай эмшэниие хүлеэшоод, байд гээд лэ толгойгоо үргэжэ, газаашаа шагнаархан hуунад хаям даа. «Газаа хашбаа шарга хахинан тогтогшо аа гү? Хоройшо нохоймнай хусагша аа гү? Хэрэлсээ өөдэ хаатанхатай хүн саhаяа тоншосогоон гарагша аа гү?» гэхэ мэтын тэсэбэригүй бодолдо тэдэнэр булта ээлэгдэhэн янзатай. Теэд газааhаа hалхи шуурганай хүүехэ дүүехэhээ, гэгэхэ гэншэхэhээ ондоо абяан дуулданагүй.

— Хари, үсэгэлдэрhөө хойшо дан лэ үе мүсэмни шалаа шархираа юумэ. Иихэл гээ hэн бы даа,—гэжэ Балжид хүгшэн дуугараад, галайнгаа ойроhоо ёлоhоор бодожо, орон дээрээ hууба.

—Бүхэли үдэртөө зүүн тээhээ hалхилна хамнай даа,— гэжэ Базар үбгэн гүбэд гээд, томо үндэhэн гааhаяа хүхэжэ, ойро зуура дуугай hууhанай hүүлдэ стол дээрэхи аяга табагаа угаажа байhан басаган тээшээ хаража дуугарба:

— Тэрэ Дашинимашни мүнөөдэр сохом ерэхэб гэhэн юм гү даа?

— Гээ hэл даа. Үдэшэлэн тээ ерэхэ хэбэртэй хэлээ hэн лэ.—гэжэ Халзуунай маргангишагаар харюусаба.

— Хэбэртэй хэлээ hэн... Теэд яашоо гээшэб тэрэшни?

— Мэдэнэгүйлби.

— Лаб табыень хүсэд мэдээдшье ерэхэдэ ядаг юм.

— Үшөө хайшан гэжэ мэдэхэ хүнбиб?

— Хари гы шээ,—гэжэ Балжид хүгшэн басагаяа үмөөрэбэ.— Ошохоб гэхыень дуулаад лэ ерээ юм аабза. Ондоо хайшан гэхэ юм?.. Тиимэ бэрхэ юм hаа, өөрөө ошохоёо яагаа hэмши?—Хүгшэн нэгэ хэды абяагүй болоод hуутараа, үбгэнэйнгөө юушье хэлэхэгүйдэнь, баhа дахин гэмэрэн татажа дуугарба: —Орой болошоогүйдэ Петрүүхэдэшье ошоод ерэхээ яанабши? Хари Дашинимашни үни хада тэндэ ерээд, hанаа амархан архи тамхяа залгижа hуухадаал болохо хүн хаям даа. Ходо сугтаа архидагша бэшэ гү? Ямар юумэнь тэрэ хоёрые холбоо уяа юм агшаб?...

—Ерээ юм hаа, наашаа ерэхэ юм hааб даа. Юун гэжэ байжа үлүү юумэ шашадаг, олон табые дуугардаг хүмши!— гэжэ үбгэжөөлнай бүри зандараад абаба.

— Зай даа сшаа, зандараашань юун гээшэб, —гэжэ эжынгээ хэлэхэдэ, мүнөө ном уншажа hууhан Халзуунай эльгэеэ эгшэтэрээ энеэжэ байтараа, баабайнгаа газаашаа түхеэрхыень харахадаа, hуга харайн бодобо: — Баабай, та байгыт даа, иимэ hалхи бордоhон соо... Би ошоод ерэhүүб.

— Энээнhээшье байха hалхи шуурга үзөө хүм. Наhан соогоо юу хээ үзэгдэhэн бэе гээшэ,— гээд, үбгэжөөл басагаяа хаража, баяртайгаар энеэбхилhэнэй удаа:— Зай, тиигээ hаа, ши Петрүүхэдэ ошожо, мэдээд ерыш даа,— гэжэ хэлэбэ. Тиигээд хүгшэн тээшээ эрьежэ,— Балжид, унтахаял түхеэржэ байнгүй, бушуухан хубсалаадхи. Бааза сооhоо хониёо асарая,— гэжэ захираад үүдэнэй ойро үлгөөтэй «Үрэмшөө» дэнгээ абажа носообо.

— Хэн дөө унтахаяа hанажа байгаа юм? Яагаа дөө адхаhан хорон үргэтэй агшабши, дөө гээ,— гэжэ байжа үбгэнөө зэмэлээд, Балжид хүгшэн орон дээрэhээ бодожо, дулаан дэгэлээ үмдэбэ.

Эжы баабай хоёройнгоо иигэжэ сухалгүйгөөр гэмэрэлдэхэ, зэмэлэлдэхэдэнь, юундэшьеб, Халзуунайн зосоо ходо хүхюутэй тэниглэн, уни бутарма дулаахан болодог юм. Мүнөөшье тэдэ хоёроо өөгшөөн хаража, хурса харахан нюдөөрөө энеэбхилэн байтараа, газаашаа гүйн гаража, hалхи шуурганай, саhа бордоhоной урдаhаа нэтэрүүгээр зүдхэн, hүниин харанхы хүшэгэ доогуур харагдахаяа болин ябашаба. Хойноhоонь гараhан эхэ эсэгэ хоёрынь хонинойнгоо байра худар басаганhаа дутуугүй нэтэрүүгээр зүдхэбэ. Базар үбгэн түрүүлээд, «Үрэмшөө» дэнгээ урдаа баринхай, бата гэшхэдэлээр холо холо алхалан ябана. Балжид хүгшэн нойтон саhаар шэдэлhэн хорон холтоhон hалхинhаа нюураа гараараа халхалаад, Базарайнгаа хойноhоо мэгдүү яаралтайгаар мэжэрнэ, хүсэтэ hалхинда сохюулжа, унаха бүдэрхэеэ hанахадаа үбгэнэйнгөө нарбалзаhан хормойhоо шагтагалдажа, туулай мэтээр бүмбэрнэ...

Удангүй Базар үбгэн нөөхи гэмэлтэhэн хониёо бүхөөр тэбэринхэй, Балжид хүгшэниинь дэнгээ барижа хажуудань бүбэрэнхэй, hүниин зоргоор галзуурhан hүртэй шанга hалхи бордоhондо туулгаhаар гэртээ арайхан хүрэжэ ерээд hэн. Үбгэжөөлнай гэртээ орон сасуу аман соогоо hабир-шэбир дуугаржа hуугаад, хүгшэндөө хамhуулжа байгаад, хонинойнгоо хүлые «эмнэжэ домножо» эхилбэл даа: хухарhан хүлынь hайса сэхэлээд, хуушан хүхэ самсынгаа таhархайгаар орёоhон бэеэрээ хэды зомгооhон лушангуудаар хабшажа, hүр таhамаар зутар шангаар хүлижэрхибэ. Тиигэhээр байтарнь басаганиинь орожо, Дашинима ветеринар ерээгүй гэжэ урмаа таhарангяар дуулгаба.

— Зай, жаалдаг лэ даа саашаа... Ондоо тээгээ ехээр гэмэлтээгүй юм hаа, хөөрхышни, тииhээр мал болохо юм гээбы даа. Урдань арын хүдэлмэридэ ябахадаа Архангельскда хүнэй хүлые иигээд уяжа байхыень харагша hэм, — гэжэ баабайнь гүбэрөөд, тамхяа угжажа, тахалаа ханаhанай hүүлдэ унтаридаа оробо. Хүгшэн басаган хоёршье дэнгээ унтараагаад, аргааханаар гүбэрэлдэн, унтахаяа хэбтэбэ хэбэртэй.

Газаа hалхи шуурган нөөхил дошхорhон зандаа, тобхор жаахан гэрэйнь дараанса хушалтые хашаргүйгээр наяргажа, хүнды нүхэн армаг соогуурнь хуугай табин онготоно. Халзуунай энэ галзуурhан байгаалиин замаа табин ордоhолхые шагнажа, элдэб гунигтайшье, hайханшье бодолнуудта эжэлүүдгүй ээлэгдээд, унтажа ядан хэбтэнэ.

«Иимэ hалхи шуургатай, харанхы балай hүни ой тайгын амитад даарадаг хүлдэдэггүй юм аа гү? Хоёр хүлтэ хүнэй амин голоо таhа хүлдэмөөр иимэ шуурган хүйтэн hүниие буга, хандагай, боро гүрөөhэн хаана, хайшан гэжэ үнгэргэнэ aаб, хайшан гэжэ тэсэнэ ааб? Арьяатан шоношье баhал амиды амитан хадаа ажамидаралайнгаа түлөө мүн лэ бүхы арга шадалаараа тэмсэнэ ёhотой. Буга, хандагай, боро гүрөөhэн бурraahа уляаhанай мүшэр, хагда, ногоо оложо эдеэгүй hаа, хосорхо. Тэрээн шэнги арьяатан шоношье мяха оложо эдеэгүй hаа, хосорхо... Тэдэ хээрын амитадта эхэ-байгаалимнай яагаашье гам хайрагүй байдаг бэ даа! А хүнүүд тиимэ бэшэл даа — эхэ-байгаалияа баатарлиг гартаа абажа байнхай. Тэдэнэр газар дэлхэйнгээ нюур шарайе улам бүри үзэсхэлэн гоё болгон хубилгана, оёоргүй гүнзэгы оршолонто юртэмсын гүн худар сахилгаан хурдан ракетэ онгосоор ниидэнэ... Агуехэ алдарта үе сагуудай үе болобо хаяа? Болобол даа! Иимэ гайхамшагта үе сагта эхэ-байгаалиингаа үнгэ шарайе хубилгалсахаяа, ухаан заяанда багташагүй холын, барагдашагүй утын замые дабалсахаяа улад зоной дунда түрэхэ ямар ехэ золтой байгаабиб! Иимэ hайхан үе сагта үргэжэн үдэhэн хүн түрэлтэндэ баясхалан хүргэнэлби. Үнэр олон хүн түрэлтэнэй дунда ажамидаржа hууhан барга буряад зондо баясхалан хүргэнэлби. Баян буряад зонойнгоо дунда басаган намайгаа түрэжэ хүмүүжүүлhэн баабай эжы хоёртоо баясхалан хүргэнэлби... Галаб үрдын гүн дундаhаа гаража ерэhэн гаhар hайхан эхэ-байгаалимни эгүүридэ мүнхэ, энхэ тайбан байгаарай! Алдарта эхынгээ умай соо ашата нангин hууриия олоhон эжы, абын эжэл нютаг Хүсөөтэмни эгүүридэ мүнхэ, энхэ тайбан байгаарай!.. Хүдэр харахан хүбүүн түрэжэ шадаагүй, Базарай басаган багахан жаахан Халзуунай таанартаяа золгожо баясанал. Замбуулин холын залиршагүй hайхан хэрэгтэ зорихо гэhэн залуухан буряад басаганай залуухан гүлмэр зүрхэниинь захагүй баяртайгаар сохилнол, лугшан байжа сохилнол!..»

Халзуунай энэ мэтын бодолнуудта ээлэгдэн хэбтэтэрээ үргэhэ нойртоо дарагдажа, хүйтэн hүниин хуян дуян hалхинай хуугай табиhан хүгжэм доро дуура дууpahaap унташаба. Тиихэлээрнь зүүдэ зүндэнь hөөл жэгтэй юумэнүүд үзэгдөө бэлэй:

Харанхы огторгойдо хара мянгаараа миралзаhан одо мүшэдэй дундуур hолонго татан зуралзажа, солир хурдан ракетэ-онгосонууд ниидэнэ хэбэртэй. Газар дэлхэймнай эрэлхэг үринэр галаб холын юртэмсэнүүд худар аян замда зорибол даа! Халзуунайн зосоо ехэл муу,— тэдэ ... рынь Халзуунайе ... ябашоо ха юм.— шэршэhэн юумэдэ... хойноhоо тэсэшгү... гоор харан, сасагта... лаадаараа даллан ... нэ... Теэд, Хал... эрьежэ, хажуу тэ... Энээхэн ойрошни ... hүүдэрнүүд бүртэ... ааб? Харыш, хар... шоортой ульмагар ... бии болоод, ээрэж... на лэ! Гуужамар ... ринхалшоо хэбэрт... хайгаар хажуудаш... ланги улаан нюде... шини гэтэшоод, ута... нрзайлган байжа. Хара Дашинимын ... лаглан, уйлаганаа... «Хамаг амитан ... Хараалда дарагда... шоод, туража үхэ... рэшоод, газар дайд... налби. Сэсэн баса... мэдэхэб,— шэмхэш... үгыш даа. Шу... hалгаажа, хотынго... hуулби. Бэрхэ ба... майе мэдэхэб,— ... hаань, хүзүү са... жаахан түлгэеэ на... даа. Хүсэд hайнаа... hаа, хүнды гэдэhэ... Хүнэй хэлээр хү... гархые гайхаhанда... hоёоhоонь айhан... хайшаашье хүдэл... байра дээрээ бах... Басаганай иимэ зү... дэ орошоод, үлэн... болгон, үмхэ мя... тулашоод, айhан ... балхайгаараа а... гэнтэ ойронь ор... Булад бии боло... шоншорон, мэгдүү ... гарбал даа: «З... яагаабши?! Шон... шонодол адляар ... Холын хэрэгтэ х... рюулhан хүдэр... ябалсаха гэhэнээ ... Иигэжэ хэлээд, за... луу басаганай урд... хон нюдөөрөө ха... байгаа hэн. Ерээд... нэй гүнзэгы зэмэ... хы түхэл янзада, ... расада эли бодо ... бэлэй...

Редактор Ц. Ц. Ц...

Үбэл ой соо.
И. ДЕНИСОВЭЙ фотоэтюд.

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Ленин... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. р... 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: партий... пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и совет... тельства — 47-59, промышленности и транспорта, —35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская — 35-95, бу... 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу... АССР.

Н00578. Зак. №...